

Europski panel građana i građanki o mobilnosti u svrhu učenja

Završno izvješće

Rukopis dovršen u studenome 2023.

Ovaj dokument ne treba smatrati službenim stajalištem Europske komisije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2023.

© Europska Unija, 2023

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39., ELI: <https://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Sve fotografije © Europska Unija.

Print ISBN 978-92-68-09225-5

doi:10.2775/082580

NA-09-23-534-HR-C

PDF ISBN 978-92-68-09201-9

doi: 10.2775/544061

NA-09-23-534-HR-N

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Glavne značajke europskog panela građana i građanki o mobilnosti u svrhu učenja..	5
2.1. Slučajni odabir i demografski sastav panela	6
2.2. Upravljački odbor	9
2.3. Odbor stručnjaka.....	10
2.4. Centar za znanje i informacije	11
2.5. Govornici.....	11
2.6. Glavni moderatori	13
2.7. Facilitatori.....	14
2.8. Promatrači.....	15
3. Metodološki okvir i pojedinačna zasjedanja.....	18
3.1. Metodološki okvir	19
3.2. Prvo zasjedanje: Tijek i rezultati	20
3.3. Drugo zasjedanje: Tijek i rezultati.....	24
3.4. Treće zasjedanje: Tijek i rezultati	26
4. Sljedeći koraci	33
Prilog: Cijeli tekst preporuka	36

1. Uvod

Europska komisija organizirala je 2023. tri europska panela građana i građanki, a tema jednog od njih bila je „mobilnost u svrhu učenja”. Na svakom panelu okupilo se do 150 slučajno odabranih građana i građanki iz svih 27 država članica EU-a da bi raspravili i dali preporuke prije donošenja nekih ključnih prijedloga Komisije. Paneli ispunjavaju obvezu iznesenu u Komunikaciji „Konferencija o budućnosti Europe: Provođenje vizije u djelo” ⁽¹⁾ od 17. lipnja 2022., koju je i predsjednica Von der Leyen spomenula u govoru o stanju Unije 2022. Europski panel građana i građanki o mobilnosti u svrhu učenja bio je treći u nizu održanih panela, a sastojao od tri zasjedanja održana od 3. do 5. ožujka, od 24. do 26. ožujka i od 28. do 30. travnja. Taj je panel održan u kontekstu pripremnog rada na Prijedlogu preporuke Vijeća o mobilnosti u svrhu učenja da bi se Komisiji prenijela perspektiva građana i građanki i dobile njihove preporuke.

„Mobilnost u svrhu učenja” pojam je koji se koristi kad osoba određeno vrijeme boravi u inozemstvu u svrhu učenja, u okruženju kao što su sveučilište, škola ili čak trgovačko društvo, odnosno, u okviru razmjene mladih. Danas je mobilnost u svrhu učenja jedna od temeljnih sastavnica modernog obrazovanja i ključna je za promicanje cjeloživotnog učenja, osobnog razvoja i međukulturnog razumijevanja. Međutim, treba ukloniti još mnogo prepreka na putu prema pristupačnoj, uključivoj i djelotvornoj mobilnosti u svrhu učenja za sve polaznike obrazovnih programa u Europskoj uniji.

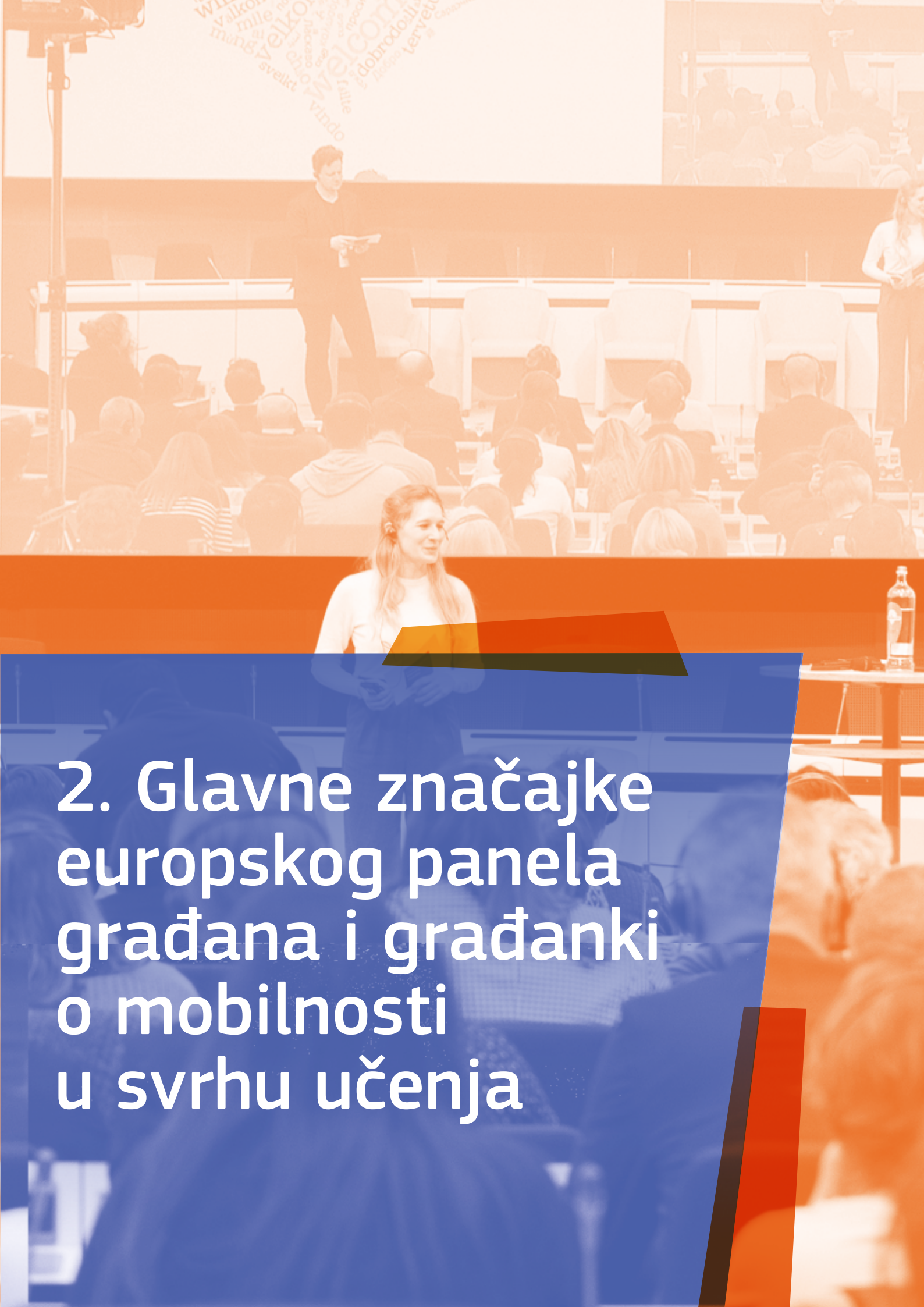
EU uviđa te probleme i aktivno promiče mobilnost u svrhu učenja te pomaže državama članicama da povećaju sudjelovanje u tim aktivnostima. U strategiji Komisije za uspostavu europskog prostora obrazovanja do 2025. postavljeni su ambiciozni ciljevi da bi mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja postale stvarnost za sve i da bi se automatski uzajamno priznavali ishodi učenja stečeni u inozemstvu. Međutim, da bi se ti ciljevi ostvarili, potrebno je riješiti složene probleme u području politika povezane s financiranjem, jezičnim vještinama, priznavanjem kvalifikacija te društvenom i kulturnom integracijom. EU ima ključnu ulogu u olakšavanju suradnje i koordinacije između država članica i drugih dionika da bi se ti problemi riješili i iznašla izvediva rješenja.

⁽¹⁾ Europska komisija (2022.), Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Konferencija o budućnosti Europe: Provođenje vizije u djelo, COM(2022) 404 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0404>).

Komisija je 2023. odlučila predstaviti novi prijedlog politike radi promicanja mobilnosti u svrhu učenja za sve u europskom prostoru obrazovanja. U tom je kontekstu održala europski panel građana i građanki na kojem su sudionici odgovarali na sljedeće pitanje: **„Što možemo učiniti da mobilnost u svrhu učenja doista postane dostupna svima?”** Sudionici su zamoljeni da utvrde koje su glavne prepreke za mobilnost u svrhu učenja i koje je korake potrebno poduzeti da bi postala dostupna svima.

Na temelju informativnih materijala, mišljenja stručnjaka i rasprava u radnim skupinama i na plenarnim sjednicama panelisti su identificirali prioritarna pitanja relevantna za novi Komisijin prijedlog politike. Mišljenja i rezultati panela sažeti su u ovom izvješću i njegovu prilogu. U ovom su izvješću sažete i glavne značajke panela te se opisuje njegov metodološki okvir, način na koji su rasprave moderirane, rezultati triju zasjedanja i sljedeći koraci. Na kraju su sagledana stečena saznanja i formulirani zaključci iz cijelog procesa.

The background image shows a large audience seated in a hall, facing a stage where a man is standing and speaking. A woman is visible in the foreground, looking towards the stage. The image is overlaid with a blue and orange geometric design. The text is in white, bold, sans-serif font.

2. Glavne značajke europskog panela građana i građanki o mobilnosti u svrhu učenja

2.1. SLUČAJNI ODABIR I DEMOGRAFSKI SASTAV PANELA

Sudionici panela odabrani su nasumično jer je to pravedan, dosljedan i pouzdan pristup odabiru pojedinaca za takve participativne procese. Ako se pravilno provede, slučajni odabir može povećati raznolikost i

reprezentativnost. Odabir je provela agencija Kantar Public uz potporu 27 nacionalnih agencija za odabir. U većini zemalja sudionici su angažirani telefonski, nasumičnim digitalnim pozivom. U drugima su angažirani uživo ili nasumičnim odabirom iz probabilističkog internetskog panela (samo u Luksemburgu). Stopa prihvaćanja razlikovala se među državama članicama, a u prosjeku je iznosila 5,15 %.

Tablica 1.: Demografski sastav panela

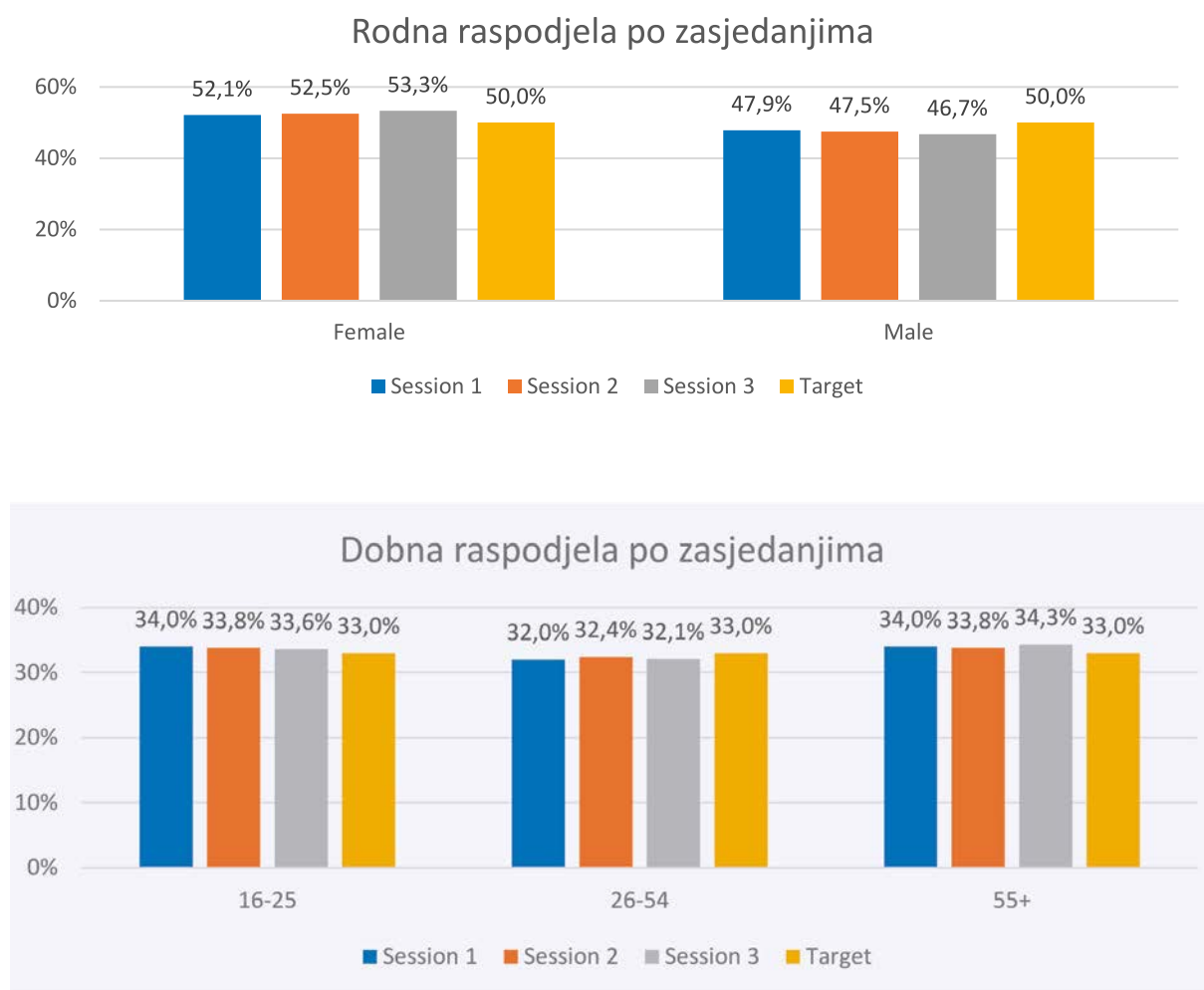
ZEMLJA	CILJANI BROJ SUDIONIKA	STVARNI BROJ SUDIONIKA		
		Prvo zasjedanje	Drugo zasjedanje	Treće zasjedanje
Belgija	5	4	4	4
Bugarska	4	4	4	4
Češka	5	5	5	5
Danska	3	3	3	3
Njemačka	19	19	15	14
Estonija	2	2	2	2
Irska	3	3	3	3
Grčka	5	5	5	5
Španjolska	12	12	12	11
Francuska	15	15	15	14
Hrvatska	2	2	2	2
Italija	15	15	15	15
Cipar	2	2	2	2
Latvija	2	3	3	3
Litva	2	2	2	2
Luksemburg	2	2	2	2
Mađarska	5	5	5	5
Malta	2	2	1	1
Nizozemska	6	4	4	4
Austrija	4	4	3	4
Poljska	10	10	10	10
Portugal	5	4	4	4
Rumunjska	7	7	7	7
Slovenija	2	2	2	2
Slovačka	3	3	3	3
Finska	3	3	3	3
Švedska	5	4	3	3
Ukupno	150	142	139	137

Tablica 1 daje pregled traženog broja sudionika iz svake države članice (kvote po zemljama) te stvarni broj i udio sudionika iz tih zemalja po zasjedanju. Nastojalo se da države članice budu zastupljene proporcionalno broju stanovnika, ali s najmanje dva stanovnika po zemlji ⁽²⁾. Drugim riječima, iz zemalja s velikim brojem stanovnika odabran je velik broj sudionika, na primjer iz Njemačke (19), dok je iz Luksemburga i Malte pozvano po dvoje. Općenito gledano, ostvarena je visoka razina sudjelovanja, uglavnom u skladu s postavljenim ciljevima. Ciljani broj sudionika postignut je za 22 od 27 država članica. Od 150 ciljanih sudionika ukupno je

142 građana i građanki sudjelovalo na barem jednom zasjedanju.

Da bi panel što bolje odražavao raznolikost stanovništva EU-a, ciljane kvote sudionika utvrđene su prema sociodemografskim karakteristikama prikazanim na slici 1 (stvarni udjeli sudionika odnose se na 142 građana i građanki koji su sudjelovali na barem jednom zasjedanju). Jedina je iznimka bila odluka da mladi budu nerazmjerno zastupljeniji. Naime, trećina sudionika panela bila je u dobi od 16 do 25 godina iako ta skupina čini manje od 33 % stanovništva EU-a ⁽³⁾.

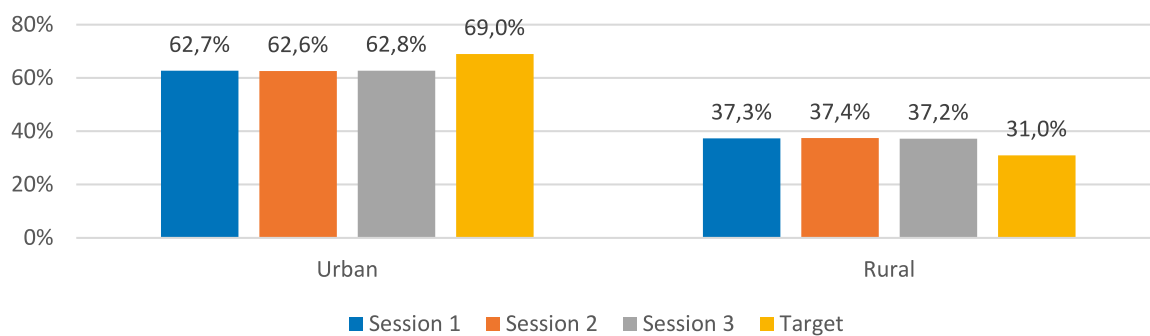
Slika 1: Ciljani i stvarni broj sudionika po zasjedanju prema četiri sociodemografska kriterija

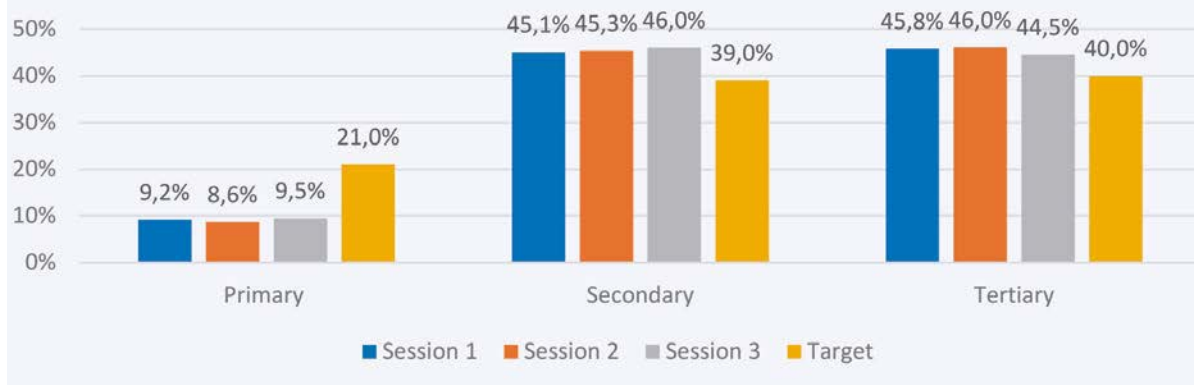
⁽²⁾ Kvote za zemlje određene su na temelju regresivne proporcionalnosti, koja se koristi i za izračun broja mjesta u Europskom parlamentu po državi članici.

⁽³⁾ Ta dobna skupina čini 10,6 % stanovništva EU-a (Eurostat, 2022.).

Raspodjela sudionika po mjestu stanovanja

Raspodjela sudionika po razini obrazovanja

2.2. UPRAVLJAČKI ODBOR

Upravljački odbor osmislio je, organizirao i vodio panel. Sastajao se jednom tjedno radi dogovora o konceptualnim i organizacijskim pitanjima, uključujući metodologiju, logistiku i proračun. Odbor se sastojao od predstavnika Komisije i ugovornih suradnika. Njegovu radu pridonijele su tri glavne uprave Komisije: Glavna uprava za komunikaciju, zadužena za novu fazu građanskog sudjelovanja i, konkretnije, metodologiju i organizaciju panela; Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, zadužena za politiku strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te obrazovanja odraslih; i Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, zadužena za *mobilnost u svrhu učenja i predstojeći Komisijin prijedlog preporuka Vijeća o toj temi.

Ugovorni suradnici zajednički su osmislili i proveli tu novu generaciju europskih panela građana i građanki. Sudionike je angažirala agencija Kantar Public. VO Europe i MCI pobrinuli su se za komunikaciju i pomoć građanima i građankama te za organizacijske aspekte triju zasjedanja. Osim toga, međunarodni tim za rasprave sastavljen od organizacija ifok (Njemačka),

Missions Publiques (Francuska), Danish Board of Technology Foundation (Danska) i deliberativa (Španjolska) okupio je stručnjake koji su osmislili i olakšali postupak rasprava. Partneri tima za rasprave objedinili su svoje znanje i iskustvo da bi zajedno s Glavnom upravom za komunikaciju osmislili cjelokupan participativni proces i metodologiju za svako zasjedanje. Tim za rasprave zajedno s tri glavne uprave izradio je konceptualni sažetak, u kojem se opisuju zadaće panela, i osnovao savjetodavni odbor stručnjaka. Osim toga, uz podršku Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje i Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu odabrao je i informirao govornike koji su građanima i građankama pomogli da razumiju složenost problema i odgovarali na njihove upite tijekom sva tri zasjedanja. Koordinirao je i komunikaciju s građanima i građankama i s timom za podršku na licu mjesta, vodio glavni program i rad u skupinama te nadgledao izvješćivanje o rezultatima.

2.3. ODBOR STRUČNJAKA

Uključivanjem odbora stručnjaka u području mobilnosti u svrhu učenja poboljšana je integritet postupka rasprava jer je zajamčena kvaliteta, objektivnost, raznolikost i razumljivost informacija prenesenih građanima i građankama. Uloga odbora stručnjaka bila je skupiti i prenijeti znanje i stručnost da bi se stvorili jednaki uvjeti za sve sudionike i olakšale njihove rasprave. U tu su svrhu, među ostalim, pripremili informativni paket koji je sudionicima podijeljen prije prvog zasjedanja. Činjenične informacije za politiku razrađene su u bliskoj suradnji s upravljačkim odborom.

Osim toga, odbor stručnjaka pomogao je timu za rasprave da prepozna slabosti (npr. izostanak rasprave), međusektorske izazove i probleme u raspravama građana i građanki (npr. moguća preklapanja njihovih ideja s postojećim inicijativama EU-a i/ili područjima u kojima predložena mjera nije nužno potkrijepljena dokazima). Bavio se i provjeravanjem činjenica te odgovarao na pitanja građana i građanki za vrijeme i nakon zasjedanja uz potporu Centra za znanje i informacije, u čemu su sudjelovali i drugi Komisijini stručnjaci. Na temelju svojeg znanja i iskustva u području mobilnosti u svrhu učenja odbor je pomagao i timu za rasprave da rezultate s prvog zasjedanja panela (o preprekama za uključivu mobilnost u svrhu učenja) razvrsta u glavne kategorije prepreka.

Odbor stručnjaka sastojao se od pet članova koje je upravljački odbor odabrao na temelju sljedećih kriterija: stručnost koja obuhvaća razna područja znanja; priznavanje njihova znanja i iskustva u relevantnom području među dionicima i drugim stručnjacima; sposobnost razumijevanja, uvažavanja i prenošenja raznih

mišljenja o temi, uključujući moguće kompromise; te raznolikost u smislu spola, državljanstva i pripadnosti. Uz to, dvoje predstavnika Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu informiralo je sudionike o politici EU-a.

Članovi odbora stručnjaka bili su:

- Gina Ebner, Europska udruga za obrazovanje odraslih
- Mantas Pupinis, direktor za odnose s partnerima i istraživanje, PPMI, Litva
- Juan Rayón González, Mreža studenata programa Erasmus
- Mika Saarinen, Nacionalna agencija za Erasmus+, Finska
- Beatriz Tourón, Nacionalna agencija za Erasmus+, Španjolska
- Fabienne Metayer, načelnica sektora, Odjel za koordinaciju programa Erasmus+, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (rotirajući član)
- Giedrius Sudikas, službenik za Erasmus+, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (rotirajući član).

2.4. CENTAR ZA ZNANJE I INFORMACIJE

Centar za znanje i informacije osnovan je da bi se odgovorilo na pitanja i zahtjeve za pojašnjenja koje su tijekom rasprava slali sudionici. Okupio je stručnjake iz Glavne uprave za komunikaciju, Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje i Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, koji su zajedno s članovima odbora stručnjaka i drugim

stručnjacima odgovarali na pitanja iz svojih područja politike. Tijekom sva tri zasjedanja panela Centar za znanje i informacije dostavljao je pisane odgovore na pitanja građana i građanki. Njegovi su članovi na trećem zasjedanju kratko intervenirali u rad triju radnih skupina da bi razjasnili preostala pitanja prije nego što sudionici konsolidiraju konačne preporuke.

2.5. GOVORNICI

Osim članova odbora stručnjaka pozvano je nekoliko dionika i stručnjaka da bi iznijeli svoje stručno znanje i iskustva povezana s mobilnošću u svrhu učenja te odgovorili na pitanja građana i građanki. Govornici su predstavili različite sektore područja mobilnosti u svrhu učenja (mobilnost u okviru odgoja i obrazovanja, mobilnost mladih, mobilnost studenata, strukovno obrazovanje i osposobljavanje i mobilnost odraslih). Iznijeli su informacije o postojećim programima mobilnosti na razini EU-a i nacionalnim razinama, izazovi-

ma za različite skupine u pogledu pristupa mobilnosti u svrhu učenja te potencijalnim mjerama za njegovo poboljšanje na razini država članica i EU-a. Istaknuli su i kompromise između tih mjera te su sudionicima dali povratne informacije o njihovom radu. Odbor stručnjaka pobrinuo se da im se predstave uravnotežene i primjerene informacije koje na odgovarajući način zastupaju glavna stajališta oblikovatelja politika i dionika u EU-u. Govornici su navedeni u nastavku.

Tablica 2.: Popis govornika na svakom zasjedanju

PRVO ZASJEDANJE	
Europska komisija	Mariya Gabriel , povjerenica za inovacije, istraživanje, kulturu, obrazovanje i mlade (do svibnja 2023.)
	Pia Ahrenkilde Hansen , glavna direktorica Glavne uprave za komunikaciju
	Richard Kühnel , direktor, Predstavništva i komunikacija u državama članicama, Glavna uprava za komunikaciju
	Ute Haller-Block , načelnica odjela, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Jutta König-Georgiades , Odjel za dijalog s građanima, Glavna uprava za komunikaciju
Vanjski stručnjaci	Gina Ebner , glavna tajnica, Europska udruga za obrazovanje odraslih
	Ismael Pérez Civico , Europski forum mladih
	Juan Rayón González , predsjednik, Mreža studenata programa Erasmus
	Mika Saarinen , direktor, Finska nacionalna agencija za Erasmus+ (EDUFI)
	Beatriz Tourón Torrado , savjetnica za obrazovanje, Španjolska nacionalna agencija za Erasmus+ (SEPIE)
DRUGO ZASJEDANJE	
Europska komisija	Sophia Eriksson Waterschoot , direktorica Uprave za mlade, obrazovanje i Erasmus+, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Ute Haller-Block , načelnica odjela, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
Prvo tematsko područje: prevladavanje individualnih poteškoća i onih koje proizlaze iz stajališta okoline, prepreka i dvojbi	Mantas Pupinis , direktor za istraživanje PPMI-a i voditelj aktualnog projekta „Studija o potpori mobilnosti u svrhu učenja: napredak, prepreke i daljnji koraci”
	Mika Saarinen , direktor, Finska nacionalna agencija za Erasmus+ (EDUFI)
Treće tematsko područje: prevladavanje institucionalnih i političkih izazova, prepreka i dvojbi	Gregorio Blanco Martin , načelnik Odjela za engleski jezik i koordinator programa Erasmus, IES Gabriel Alonso de Herrera
	Irina Ferencz , direktorica Udruge za akademsku suradnju
	Wim Gabriels , direktor i koordinator projekta za socijalnu uključenost i sudjelovanje u mobilnosti, Mreža studenata programa Erasmus
	Christoph van Mol , docent na Sveučilištu u Tilburgu
Topic block 2: Overcoming contextual and environmental challenges, obstacles and dilemmas	Gina Ebner , glavna tajnica, Europska udruga za obrazovanje odraslih
	Ewa Krzaklewska , docentica na Jagielonskom sveučilištu
	Ruben Sansom , koordinator za čistu mobilnost, Generation Climate Europe
	Brikena Xhomaqi , direktorica Platforme za cjeloživotno učenje
Topic block 3: Overcoming institutional and policy-related challenges, obstacles and dilemmas	Vito Borelli , voditelj tima, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Audrey Frith , direktorica, Eurodesk Brussels Link
	Søren Kristensen , savjetnik, Techne
	Chiara Riondino , načelnica odjela, Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključenje

TREĆE ZASJEDANJE	
Europska komisija	Nicolas Schmit , povjerenik za zapošljavanje i socijalna prava
	Sophia Eriksson Waterschoot , direktorica Uprave za mlade, obrazovanje i Erasmus+, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Colin Scicluna , voditelj kabineta potpredsjednice Dubravke Šuice
	Ute Haller-Block , načelnica odjela, Odjel za koordinaciju programa Erasmus+, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Fabienne Metayer , voditeljica sektora, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
Vanjski stručnjaci	Marta Gutierrez Benet , voditeljica sektora, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu
	Kostis Giannidis , bivši predsjednik, Mreža studenata programa Erasmus
	Juliette Ibarrondo Lasa , Europski savez za međukulturno učenje
	Davide Muraro , Europska udruga za obrazovanje odraslih
	Mantas Pupinis , direktor za istraživanje PPMI-ja i voditelj projekta „Studija o potpori mobilnosti u svrhu učenja: napredak, prepreke i daljnji koraci”
	Mika Saarinen , direktor, Finska nacionalna agencija za Erasmus+ (EDUFI)
	Beatriz Tourón Torrado , savjetnica za obrazovanje, Španjolska nacionalna agencija za Erasmus+ (SEPIE)

2.6. GLAVNI MODERATORI

Dvoje glavnih moderatora vodilo je sudionike tijekom sva tri zasjedanja i usmjeravalo rasprave na plenarnoj sjednici. Objavili su opći cilj panela i metodologiju pojedinih zasjedanja te organizacijske aspekte. Vodili su i rasprave stručnih govornika, osigurali ravnopravno i objektivno dijeljenje znanja tijekom rasprava te moderirali pitanja i odgovore između stručnjaka i građana i građanki. Osim toga, saželi su rezultate na završnim

plenarnim sjednicama svakog zasjedanja. Glavni moderatori bili su:

- Camille Dobler (Missions Publiques)
- Malte Frøslee Ibsen (Danish Board of Technology Foundation).

2.7. FACILITATORI

Građani i građanke radili su u 12 radnih skupina, a svakoj su pomagala dva člana tima za rasprave: iskusni facilitator i pomoćnik. Zadaća facilitatora bila je voditi rasprave u radnim skupinama i omogućiti neometan tijek rada:

- stvaranjem prijateljske atmosfere s uzajamnim poštovanjem da bi se potaknulo ujednačeno sudjelovanje svih sudionika
- informiranjem građana i građanki o procesu i usmjeravanjem rada u skupinama
- posvećenošću ostvarenju ciljeva na zasjedanjima radnih skupina, tj. omogućivanjem prepoznavanja prijedora i neslaganja među građanima i građankama uz poticanje na raspravu i konsenzus
- mjerenjem vremena, bilježenjem i konsolidiranjem rezultata vijećanja u višjejezičnim i međusobno povezanim radnim dokumentima

→ prosljeđivanjem upita građana i građanki iz radnih skupina timu za podršku ili stručnjacima, npr. prikupljanjem neriješenih primjedbi ili pitanja

→ sudjelovanjem na informativnim sastancima s timom za rasprave.

Facilitatore su angažirale organizacije ifok, Missions Publiques ili Danish Board of Technology Foundation. Za vrijeme rasprava u radnim skupinama imali su potporu pomoćnika, uglavnom studenata i stažista iz Bruxellesa. Svi facilitatori i pomoćnici slijedili su zajedničke upute iz vodiča za moderiranje i uvodnog dokumenta (jedan po zasjedanju). Sudjelovali su na dva posebna informativna sastanka i obuci prije svakog zasjedanja.

2.8. PROMATRAČI

Rad panela pratila je nekolicina promatrača. Time se nastojala postići transparentnost i vidljivost ovog inovativnog demokratskog formata, a ujedno omogućiti siguran prostor za građane i građanke, što je ključno za stvaranje vjerodostojnog okruženja za raspravu. Promatračima je bilo dopušteno prisustvovati raspravama na plenarnim sjednicama i u radnim skupinama, a u svakoj radnoj skupini smjela su biti najviše tri promatrača.

Interni promatrači angažirani su i iz organizacijskih partnera i ustanova (npr. osoblje Glavnog tajništva, Glavne uprave za komunikaciju, Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje te Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu). Među vanjskim promatračima bili su istraživači (sa sveučilišta ili iz skupina za strateško promišljanje), akteri civilnog društva, predstavnici medija i ostali dionici. Uz pristanak građana i građanki vanjski promatrači mogli su ih intervjuirati isključivo za potrebe istraživanja ako to nije ometalo panel.

3. Metodološki okvir i pojedinačna zasjedanja

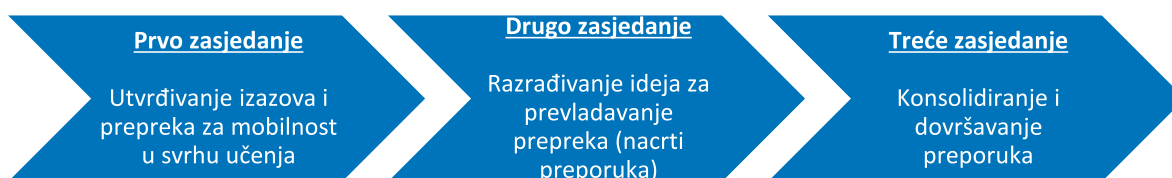

3.1. METODOLOŠKI OKVIR

Panel je održan u tri zasjedanja s različitim ciljevima:

- Na prvom zasjedanju (uživo u Bruxellesu) sudionicima je predstavljena tema, međusobno su se upoznali te stvorili atmosferu zajedništva i međusobnog povjerenja. Primili su početne informacije stručnjaka, a zatim su morali odrediti ciljne skupine za mobilnost u svrhu učenja. Nakon toga utvrdili su prioritetne izazove i prepreke u pristupu mobilnosti u svrhu učenja zamišljanjem profila osoba, što je čest oblik promišljanja dizajnerskom metodologijom (*design thinking*). Drugim riječima, trebali su se „staviti u tuđe cipele” stvaranjem i opisivanjem raznolikih izmišljenih likova koji predstavljaju tipične ili netipične građane i građanke EU-a te zamišljanjem prilika i prepreka s kojima bi se ti likovi mogli susresti kad je riječ o mobilnosti u svrhu učenja.
- Drugo zasjedanje odvijalo se putem interneta, a bilo je usmjereno na dublje razumijevanje problema. Glavni cilj tog zasjedanja bio je potaknuti razmjenu ideja i stajališta među sudionicima, prepoznati područja konsenzusa i neslaganja te formulirati prve ideje za preporuke u tri zasebna tematska područja.
- Treće i posljednje zasjedanje (uživo u Bruxellesu) bilo je posvećeno izradi preporuka na temelju ideja i uvida s prva dva zasjedanja uz dodatne informacije stručnjaka. Na trećem zasjedanju izrađene su konkretne preporuke koje su se mogle prosljediti Komisiji i podijeliti s relevantnim dionicima.

Slika 2: Pregled opće metodologije europskog panela građana i građanki o mobilnosti u svrhu učenja

Za trajanja panela, odnosno plenarnih sjednica i rada u skupinama, bilo je dovoljno vremena za stvaranje skupina i razmjenu mišljenja. Struktura zasjedanja osmišljena je tako da potakne interakciju među sudionicima i omogući da se čuju sva mišljenja. Budući da je panel održan u višejezičnom okruženju, građani i građanke mogli su govoriti na svojem materinskom jeziku, uz usmeno prevođenje. Radne skupine stvorene

su tako da budu dovoljno geografski raznolike, s kombinacijom većih i manjih zemalja te najviše pet jezika u jednoj skupini. Facilitatori su mogli voditi raspravu na svojem materinskom ili na engleskom jeziku.

3.2. PRVO ZASJEDANJE: TIJEK I REZULTATI

Prvo zasjedanje održano je od 3. do 5. ožujka 2023. u Bruxellesu i na njemu su predstavljeni tema i kontekst panela. Sudionici su se međusobno upoznali i saznali više o pravilima konstruktivnih rasprava. Zatim su se upoznali s temom, odnosno za koje je ciljane skupine potrebna veća mobilnost u svrhu učenja u Europi i koje prepreke stoje na putu prema postizanju tog cilja. Predstavnici Komisije i vanjski govornici pomogli su sudionicima panela da bolje razumiju postojeće

programe i neke od zapreka koje treba svladati da bi mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja postale stvarnost za sve. Cilj prvog zasjedanja bio je podijeliti osobna iskustva s mobilnošću u svrhu učenja i analizirati ih, definirati ciljane skupine i utvrditi prepreke za aktivnosti mobilnosti u svrhu učenja koje su građani i građanke smatrali relevantnima za daljnje rasprave na predstojećim zasjedanjima.

1. dan (petak, 3. ožujka)

Građane i građanke prvog su dana dočekali glavni moderatori i dvije predstavnice Komisije: **Mariya Gabriel** (tadašnja povjerenica za inovacije, istraživanje, kulturu, obrazovanje i mlade) i **Pia Ahrenkilde Hansen** (glavna direktorica Glavne uprave za komunikaciju). Istaknuli su važnost panela i predstavili viziju EU-a za sektor obrazovanja i osposobljavanja. Glavni moderatori zatim su upoznali građane i građanke s dnevnim redom prvog zasjedanja i budućih zasjedanja. Nakon nekoliko igara za „probijanje leda“, **Jutta König-Georgiades** (Glavna uprava za komunikaciju) ukratko je predstavila tijela EU-a, kao i postupak donošenja odluka i zakonodavni postupak. Zatim je

Ute Haller-Block, (Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu) detaljno predstavila temu panela. Potom se o mobilnosti u svrhu učenja razgovaralo iz perspektive vlastitih iskustava građana i građanki s učenjem i osposobljavanjem kod kuće i u inozemstvu, kao i njihovih „propuštenih prilika“ za mobilnost u svrhu učenja. Članovi odbora stručnjaka pobliže su komentirali pojedinačna iskustva te dali vlastite primjere, kao i općenitije informacije o različitim vrstama mobilnosti u svrhu učenja: mobilnost u okviru odgoja i obrazovanja, mobilnost mladih, strukovno obrazovanje i osposobljavanje u inozemstvu, mobilnost odraslih i mobilnost studenata.

Mariya Gabriel welcoming the citizens.

2. dan (subota, 4. ožujka)

Drugog dana građani i građanke radili su u 12 radnih skupina, uz simultano prevođenje i pod vodstvom iskusnih facilitatora. Skupine su svoje ideje zabilježile u tablice na više jezika, koje su bile povezane s tablicama ostalih skupina. Građani i građanke prvo su razmijenili prethodna i novija iskustva u području mobilnosti u svrhu učenja te su se osvrnuli na definiciju i različite vrste takve mobilnosti. Skupine su zatim raspravljale o ciljanim skupinama za mobilnost u svrhu učenja i izradile profile osoba koje bi mogle imati najviše koristi od povećane mobilnosti u svrhu učenja. Svaka skupina izradila je od 2 do 6 profila koji predstavljaju te ciljane skupine. Ti su profili služili za

definiranje izazova i prepreka s kojima se suočavaju ključne ciljane skupine. Skupine su razgovarale o budućim trendovima i društvenim kretanjima koji bi mogli utjecati na mobilnost u svrhu učenja. Nadalje, pokrenuta je i rasprava o mogućim rješenjima i čimbenicima koji su važni za njihovo ostvarivanje. Građani su tog dana mogli postavljati pitanja stručnjacima u Centru za znanje i informacije. Nakon što su sudionici u subotu završili s radom, članovi odbora stručnjaka i drugi stručnjaci na licu mjesta, zajedno s članovima tima za rasprave, grupirali su ukupno 54 profila osoba definiranih u radnim skupinama u 12 zasebnih skupina tih zamišljenih osoba.

3. dan (nedjelja, 5. ožujka)

Trećeg dana svakoj skupini sudionika dodijeljena je jedna skupina zamišljenih osoba (od 2 do 7 profila). Svaka zamišljena osoba imala je profilnu sliku koju je izradio program umjetne inteligencije DALL-E i koja se temeljila na demografskim opisima koje su izradile skupine sudionika. Posljednji korak u radnim skupinama bio je sažeti i utvrditi međusektorske izazove i prepreke za odgovarajuću skupinu profila kojima su se bavili. Građani i građanke pripremali su se i za drugo zasjedanje te su prikupili pitanja i teme s kojima ih

stručnjaci tom prilikom trebaju upoznati. Na završnoj plenarnoj sjednici glasnogovornici iz 12 radnih skupina predstavili su ključne prepreke za mobilnost u svrhu učenja, a glasnogovornik i glavni moderatori svrstali su ih u skupine i stavili na ploču. Nakon tih izlaganja stručnjaci su dali svoje komentare na rad panela.

Richard Kühnel (direktor uprave Predstavništva i komunikacija u državama članicama Europske komisije) iznio je završne napomene i pozdravio sudionike.

Formalni dnevni red prvog zasjedanja:

Petak (3. ožujka)	PLENARNA SJEDNICA
14:30 – 15:00	Pozdravne riječi i uvodni govori: — Mariya Gabriel , povjerenica za inovacije, istraživanje, kulturu, obrazovanje i mlade, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu — Pia Ahrenkilde Hansen , glavna direktorica Glavne uprave za komunikaciju
15:00 – 15:40	Uvod u panel građana i građanki: zašto smo ovdje?
15:40 – 15:55	Skupno fotografiranje
15:55 – 16:15	Uvod u prvu temu panela (razmatranje vlastitih iskustava)
16:15 – 16:45	Stanka za kavu
16:45 – 18:30	Uvod u drugu temu panela (razmjena iskustava i panel-rasprava)
Subota (4. ožujka)	RADNE SKUPINE
9:30 – 11:00	Upoznavanje: vrijednosti i iskustva mobilnosti u svrhu učenja
11:00 – 11:30	Stanka za kavu
11:30 – 13:00	Mobilnost u svrhu učenja za sve: utvrđivanje ciljanih skupina
13:00 – 14:30	Stanka za ručak
14:30 – 16:15	Utvrdjivanje trenutačnih izazova i prepreka
16:15 – 16:45	Stanka za kavu
16:45 – 18:00	Razmatranje budućih trendova
Nedjelja (5. ožujka)	RADNE SKUPINE I PLENARNO ZASJEDANJE
9:30 – 11:00	Radne skupine: priprema za plenarno zasjedanje i prikupljanje pitanja
11:00 – 12:00	Stanka za kavu i premještanje skupina u sobe za sastanke
12:00 – 13:20	Plenarna sjednica: prezentacije skupina, reakcije, pitanja i odgovori
13:20 – 13:40	Zaključak i informacije o sljedećim zasjedanjima

3.3. DRUGO ZASJEDANJE: TIJEK I REZULTATI

Drugo zasjedanje panela održano je na internetu od 24. do 26. ožujka 2023. Cilj je bio da sudionici formuliraju rješenja za prevladavanje izazova i prepreka utvrđenih na prvom zasjedanju te izrade preporuke za povećanje uključenosti mobilnosti u svrhu učenja. Da bi strukturirao rad sudionika tijekom zasjedanja, odbor stručnjaka definirao je tri tematska područja na temelju 36 izazova i prepreka za mobilnost u svrhu učenja utvrđenih na prvom zasjedanju.

→ **Prvo tematsko područje:** prevladavanje **individualnih poteškoća i onih koje proizlaze iz stajališta okoline**, prepreka i dvojbi (osobne i psihološke prepreke te prepreke u donošenju odluka).

→ **Drugo tematsko područje:** prevladavanje **kontekstualnih i okolišnih** izazova, prepreka i dvojbi (kulturne, društvene i jezične prepreke).

→ **Treće tematsko područje:** prevladavanje **institucionalnih i političkih** izazova, prepreka i dvojbi (pristup informacijama, ekonomske i financijske prepreke).

Dužnosnici Komisije i razni vanjski govornici iznijeli su mišljenja o tim preprekama te moguća rješenja, a posebnu su pozornost posvetili dvojabama i kompromisima. Nakon iterativnog postupka „istorazinskog vrednovanja“, u kojem su sudionici iz 12 radnih skupina međusobno vrednovali svoj rad, izradili su 45 nacrtu preporuka.

1. dan (petak, 24. ožujka)

Prvog su dana građane i građanke na zasjedanju održanom putem interneta pozdravili glavni moderator i **Sophia Eriksson Waterschoot** (Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu). Nakon toga se **Ute Haller-Block** (Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu) osvrnula na rezultate prvog zasjedanja i navela što Komisija očekuje od panela. Zatim je **Mantas Pupinis** (PPMI) objasnio kako je odbor stručnjaka grupirao rezultate prvog zasjedanja građana i građanki u tri tematska područja. Iznio je prvi pregled dvojbi i kompromisa na kojima se ti izazovi temelje, kako ih je utvrdio odbor stručnjaka. Nadovezujući se na doprinose svojih kolega u prvom krugu, **Mika Saarinen** (EDUFI) sudionike je informirao o programu Erasmus+ i drugim postojećim programima mobilnosti u svrhu učenja i tako predstavio kontekst u kojem se odvija rad panela. U tri sljedeće panel-rasprave četvero govornika razradilo je svako od

tematskih područja te iznijelo različite perspektive i pregled mogućih rješenja, dvojbi i pitanja. Na kraju svake panel-rasprave građani i građanke imali su priliku postavljati pitanja. Naposljetku su glavni moderator predstavili dnevni red za vikend i podsjetili na opću svrhu panela.

2. dan (subota, 25. ožujka)

Sudionici su drugog dana radili u 12 radnih skupina, uz simultano prevođenje i pod vodstvom iskusnih facilitatora. Zapisničari su vodili bilješke o postupku u tablicama na više jezika, u kojima su sudionici mogli vidjeti rezultate rada svoje skupine na svojem materinskom jeziku. Sve skupine započele su dan radom na prvom području na temu prevladavanja psiholoških i nazorom uvjetovanih prepreka. Složili su se oko međusektorskih elemenata koje treba imati na umu pri sastavljanju preporuka za prevladavanje kontekstualnih (drugo te-

matsko područje) te institucionalnih i političkih izazova (treće tematsko područje). Svaka radna skupina zatim je izradila najviše dva nacrtu preporuka za svako od dvaju tematskih područja. U poslijepodnevним satima svaka je skupina poslala predstavnika u drugu radnu skupinu kako bi predstavila svoje nacrtu preporuka i dobila povratne informacije. Građani su tog dana mogli postavljati pitanja stručnjacima u Centru za znanje i informacije. Odgovore su dobili u subotu poslijepodne ili nedjelju ujutro.

3. dan (nedjelja, 26. ožujka)

U nedjelju ujutro sudionici su u radnim skupinama obradili povratne informacije drugih skupina, a prema potrebi i odgovore stručnjaka. Tako je izrađeno 45 nacrt preporuka u 12 radnih skupina. Svaka je skupina odabrala glasnogovornika za završno plenarno zasjedanje, koji je cijelom panelu predstavio dvije preporuke svoje skupine. Nakon prezentacija, **Mika Saari-nen** (EDUFI) i **Ute Haller-Block** (Glavna uprava za

obrazovanje, mlade, sport i kulturu) dali su građanima i građankama povratne informacije o njihovim idejama. Potom su im mogli postavljati pitanja i podijeliti s njima vlastito mišljenje o trenutačnom zasjedanju, za što su im poslužila i tri pitanja na platformi Sli-do. Sudionici su nakon toga dobili sažetak posljednjeg zasjedanja i sljedećih koraka.

Dnevni red tog zasjedanja prikazan je tablici.

Petak (24. ožujka)	PLENARNA SJEDNICA
14:30 – 14:50	Dobrodošlica, predstavljanje rezultata prvog zasjedanja i dnevni red drugog zasjedanja
14:50 – 15:35	Od prepreka do rješenja za mobilnost u svrhu učenja za sve Govornici iz Komisije i odbora stručnjaka
15:35 – 15:55	Stanka
15:55 – 16:40	Prvo tematsko područje: prevladavanje osobnih i psiholoških prepreka Razgovori sa stručnjacima te pitanja i odgovori
16:40 – 17:20	Drugo tematsko područje: prevladavanje kulturnih, društvenih i jezičnih prepreka Razgovori sa stručnjacima te pitanja i odgovori
17:20 – 17:40	Stanka
17:40 – 18:20	Treće tematsko područje: prevladavanje informacijskih, ekonomskih i financijskih prepreka Razgovori sa stručnjacima te pitanja i odgovori
18:20 – 18:30	Sljedeći koraci i završne napomene
Subota (25. ožujka)	RADNE SKUPINE
9:30 – 9:45	Upoznavanje / aktivnosti za „probijanje leda”
9:45 – 11:00	Termin 1: rad skupine na nacrtima preporuka (prvo tematsko područje)
11:00 – 11:30	Stanka
11:30 – 13:00	Termin 2: rad skupine na nacrtima preporuka (drugo i treće tematsko područje)
13:00 – 14:30	Stanka za ručak
14:30 – 16:00	Termin 3: rad skupine na nacrtima preporuka (drugo i treće tematsko područje)
16:00 – 16:30	Stanka
16:30 – 18:00	Termin 4: razmjena povratnih informacija među skupinama
Nedjelja (26. ožujka)	RADNA SKUPINA
9:30 – 11:15	Termin 5: konsolidiranje nacrt preporuka
11:15 – 11:30	Stanka
	Plenarna sjednica
11:30 – 12:40	Prezentacije skupina i povratne informacije
12:40 – 12:55	Stanka
12:55 – 13:20	Reakcije stručnjaka na rezultate drugog zasjedanja, interakcija te pitanja i odgovori
13:20 – 13:30	Zaključci i završne napomene

3.4. TREĆE ZASJEDANJE: TIJEK I REZULTATI

Prije trećeg zasjedanja 45 nacrti preporuka građana i građanki grupirano je prema sličnim temama (npr. učenje jezika, informiranje i osvještavanje, poticanje društava i zaposlenika) te podijeljeno na 12 radnih skupina. Stručnjaci i relevantne osobe dostavili su pisane povratne informacije za svaku preporuku. Na

trećem i završnom zasjedanju građani i građanke obradili su povratne informacije stručnjaka i drugih radnih skupina, objedinili slične ideje i sastavili konačne preporuke. Na kraju zasjedanja građani i građanke naveli su u kojoj se mjeri slažu sa svakom preporukom u završnom postupku plenarne evaluacije.

1. dan (petak, 28. travnja)

Prvog dana završnog zasjedanja glavni moderator, **Nicolas Schmit** (povjerenik za zapošljavanje i socijalna prava) i **Sophia Eriksson Waterschoot** (Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu) pozdravili su sve sudionike. Nakon pozdravnih govora **Mantas Pupinis** (PPMI) informirao je sudionike o radu odbora stručnjaka između drugog i trećeg zasjedanja. Za vrijeme stanke koja je uslijedila zamoljeni su da odrede prioritetne sektore područja mobilnosti u svrhu učenja i teme politika o kojima su raspravljali. Uz pomoć online stupčastih dijagrama rasporedili su „proračunske jedinice” u 13 kategorija i tako odredili područja mobilnosti u svrhu učenja za koja je potrebno izdvojiti

više sredstava. Sudionici su nakon stanke raspoređeni u dvije plenarne podsjednice. Na plenarnim podsjednicama četvero stručnjaka dalo je radnim skupinama povratne informacije o nacrtima preporuka koje su im dodijeljene. Stručnjaci su iznijeli načine na koje se nacrti preporuka mogu poboljšati i odgovarali na pitanja. Na kraju dana građani i građanke ponovno su se okupili na plenarnoj sjednici da bi saželi glavne zaključke plenarnih podsjednica, razgovarali o rezultatima rada sa stupčastim grafikonima i tako se pripremili za rad u skupinama u subotu. Rezultati su jasno pokazali da su promicanje učenja jezika i mobilnost odraslih građanima i građankama iznimno važni.

2. dan (subota, 29. travnja)

Drugog dana građani i građanke podijeljeni su u iste radne skupine kao i na prethodna dva zasjedanja. Kao i prije, rasprave radnih skupina vodili su iskusni moderatori uz simultani prijevod. Tijekom dana svaka je radna skupina radila na nekoliko dodijeljenih nacrti preporuka s drugog zasjedanja. Skupine su zamoljene da objedine slične preporuke, obrade komentare stručnjaka i na temelju toga razrade relevantne preporuke. U tu su svrhu sudionici obilazili i druge skupine da dobiju uvid u preporuke na kojima one rade. Osim toga, stručnjaci su popodne obišli radne skupine koje su to zatražile da bi odgovorili na njihova pitanja ili razriješili dvojbe koje su otežavale finalizaciju preporuka. Facilitatori su na kraju dana sudionicima pomogli da dovrše preporuke i da se one temelje na općem konsenzusu te skupine.

3. dan (nedjelja, 30. travnja)

Na završnoj plenarnoj sjednici predstavnici radnih skupina predstavili su **21 preporuku dovršenu u subotu**, koje su zatim svim panelistima dane na glasanje. Postupak glasanja podijeljen je u tri faze, koje su se odvijale po istom modelu. Prvo je četvero predstavnika skupina pročitao svoje preporuke, objasnilo zašto su važne i odgovaralo na pitanja drugih sudion-

ika. Zatim su svi sudionici zamoljeni da na glasačkom listiću ocijene u kolikoj mjeri podupiru svaku od preporuka, i to na ljestvici od 1 („uopće se ne slažem”) do 6 („potpuno podržavam”), a mogli su se izjasniti i kao suzdržani. Postupak je ponovljen dva puta dok sve preporuke nisu predstavljene i izglasane. Nakon što su svi glasovi prebrojani i glavni moderatori objavili rezul-

tate, riječ su uzeli **Pia Ahrenkilde-Hansen** (glavna direktorica Glavne uprave za komunikaciju), **Colin Scicluna** (voditelj kabineta potpredsjednice Dubravke Šuice) i **Ute Haller-Block** (načelnica odjela, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu) da objasne kako će se Komisija baviti tim preporukama. Građani su naposljetku dali povratne informacije o cijelom postupku.

Dnevni red zasjedanja prikazan je tablici.

Petak (28. travnja)		PLENARNA SJEDNICA
14:00 – 14:15		Pozdravni govor i predstavljanje zasjedanja
14:15 – 14:35		Govori: Nicolas Schmit , povjerenik za zapošljavanje i socijalna prava, i Sophia Eriks-son Waterschoot (direktorica Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu)
14:35 – 15:15		Uvod: od drugog do trećeg zasjedanja
15:15 – 15:45		Stanka za kavu, vježbe „određivanja prioriteta” i promjena sobe
15:45 – 17:50		Plenarne podsjednice: pitanja i odgovori sa stručnjacima o nacrtima preporuka (podijeljeno u dvije „velike radne skupine”)
17:50 – 18:00		Promjena sobe
18:00 – 18:30		Ključne poruke s plenarnih podsjednica
Subota (29. travnja)		RADNE SKUPINE
9:30 – 11:15		Prvo zasjedanje: 1. rasprava, izrada nacрта i revizija preporuka
11:15 – 11:45		Stanka za kavu
11:45 – 13:00		Drugo zasjedanje: 2. rasprava, izrada nacрта i revizija preporuka
13:00 – 14:30		Stanka za ručak
14:30 – 16:00		Treće zasjedanje: mišljenja stručnjaka i obrada povratnih informacija
16:00 – 16:30		Stanka za kavu
16:30 – 18:00		Četvrto zasjedanje: konsolidiranje preporuka
Nedjelja (30. travnja)		PLENARNA SJEDNICA
9:30 – 9:40		Pozdrav dobrodošlice
9:40 – 10:15		Prvo predstavljanje i ocjena preporuka (od 1. do 4. skupine)
10:15 – 10:50		Drugo predstavljanje i ocjena preporuka (od 5. do 8. skupine)
10:50 – 11:25		Treće predstavljanje i ocjena preporuka (od 9. do 12. skupine)
11:25 – 12:00		Stanka za kavu
12:00 – 12:15		Anketa za povratne informacije
12:15 – 12:30		Predstavljanje rezultata
12:30 – 13:10		Svečano zatvaranje i službeni govori
13:10 – 13:30		Oproštaj i skupno fotografiranje

Panel je izradio 21 konačnu preporuku i ocijenio ih na ljestvici od 1 do 6, što je rezultiralo aritmetičkom sredinom („razina potpore“) i „stopom odobravanja“, odnosno, udjelom glasova za ocjene od 4 („donekle podržavam“) do 6 („potpuno podržavam“) za svaku preporuku. Preporuke (samo naslovi) poredane su u tablici 3. prema razini potpore. Cijeli tekst preporuka, uključujući naslov, glavni tekst, obrazloženje i dodatne pojedinosti, nalazi se u Prilogu.

Tablica 3.: Pregled konačnih preporuka i rezultati ocjenjivanja

Br.	Naslov preporuke	Razina potpore	Stopa odobravanja	Glasovi
16.	Informacije o mobilnosti radnika u Europi	5,11	95 %	132
12.	Mentori za bolju dobrodošlicu u zemlju odredišta	4,99	93 %	132
17.	Ciljane informativne kampanje o mobilnosti u svrhu učenja	4,99	92 %	132
21.	Promicanje ciljane komunikacijske strategije za Erasmus+	4,98	89 %	132
1.	Jezik sporazumijevanja (lingua franca) kao sredstvo za mobilnost u svrhu učenja	4,97	86 %	133
8.	Oglašavanje i promicanje jezičnih programa	4,92	92 %	131
11.	Ambasadori za mobilniju Europu	4,92	88 %	131
9.	Uvođenje i prilagodba informacijskih centara i usluga u okviru programa Erasmus+	4,89	94 %	133
15.	Financijska potpora za profesionalni razvoj zaposlenika	4,87	89 %	131
3.	Proširenje postojećih programa mobilnosti u svrhu učenja za osobe svih dobnih skupina i socioekonomskih slojeva	4,84	88 %	129
14.	Priznavanje uloge odgojno-obrazovnih djelatnika u mobilnosti u svrhu učenja	4,79	84 %	130
2.	Višejezičan život u Europi	4,78	90 %	133
4.	Promicanje bolje integracije sektora strukovnog osposobljavanja u EU-u	4,76	89 %	132
6.	Program EU-a za promicanje hibridnih modela mobilnosti u svrhu učenja za zaposlenike	4,75	84 %	134
20.	Procjena administrativnih prepreka s kojima se susreću zaposlenici i poslodavci te kako ih svladati	4,75	87 %	133
10.	Osiguravanje prilagođene financijske potpore za sve sudionike mobilnosti u svrhu učenja	4,69	82 %	131
19.	Prevladavanje predrasuda poticanjem ravnomjernije raspodjele studentskih stručnih praksi u okviru programa Erasmus+	4,56	83 %	132
13.	Za zeleniju mobilnost u svrhu učenja	4,46	76 %	131
18.	Mjere i aktivnosti za promicanje nediskriminacije u mobilnosti u svrhu učenja	4,42	75 %	130
7.	Poboljšanje učenja jezika novim tehnologijama	4,37	74 %	133
5.	Omogućivanje mobilnosti u svrhu učenja za obitelji	3,87	60 %	134

Građani i građanke podijelili su svoje iskustvo s panela u anketi za povratne informacije. Po mišljenju sudionika panel je bio uspješan. Odabran je raznolik uzorak ljudi iz cijele Europe i iz raznih društvenih sredina. Prema podacima iz ankete za povratne informacije samo je 5 % sudionika već bilo dio participativnog procesa. Iako su neki primijetili da nedostaju predstavnici nekih skupina u nepovoljnom položaju, 77 % ih je smatralo da panel „u potpunosti” (23,5 %) ili „donekle” (54 %) predstavlja cijelo društvo. U ocjeni ukupnog iskustva

93 % sudionika izjavilo je da je „potpuno zadovoljno” (52 %) ili „donekle zadovoljno” (41,5 %) panelom. Također ih je većina izjavila da se njihovo znanje o mobilnosti u svrhu učenja proširilo (92 %), da su promijenili mišljenje o toj temi (70 %) i da sad pozitivnije gledaju na EU (60 %).

„Maksimalno iskoristite ove vrlo zanimljive panele koji stvaraju međukulturne veze!”

Gesuele, 34, Italija

4. Sljedeći koraci

Na tri zasjedanja panela građani su pokazali visoku razinu angažmana u izradi preporuka o tome kako da mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja budu dostupne svima. Stručnjacima su postavili mnogo pitanja da bi bolje razumjeli funkcioniranje postojećih sustava mobilnosti u svrhu učenja, osobito programa Erasmus+, te što sve otežava, a što olakšava mobilnost u svrhu učenja. Između zasjedanja mnogi su se građani i građanke dodatno pozabavili temom mobilnosti u svrhu učenja, među ostalim stupanjem u kontakt sa svojim lokalnim zajednicama, školama i drugim obrazovnim ustanovama.

U 21 preporuci panela navedenoj u Prilogu sveobuhvatno se pristupa promicanju mobilnosti u svrhu učenja koje provode države članice i Komisija. U pet preporuka naglašava se važnost uključivog sustava obrazovanja i osposobljavanja i potreba da svi dionici daju svoj doprinos kako bi svi mogli uživati u prednostima Europe bez granica, bez obzira na dob, stupanj obrazovanja, podrijetlo i financijske mogućnosti. Posebne mjere socijalnog uključivanja smatraju se jednim od ključnih čimbenika koji omogućuju šire i raznolikije sudjelovanje u programima mobilnosti u svrhu učenja.

Tijekom rasprava građani i građanke naglasili su problem neupućenosti, pogotovo polaznika i učenika u nepovoljnom položaju, u mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja koje su im dostupne. Stoga se u pet preporuka naglašava važnost dopiranja do učenika svih dobnih

skupina i davanja ciljanih informacija na razini koja im je najbliža, što se odnosi i na učenike u nepovoljnom položaju. Četiri preporuke pridaju veliku važnost i poboljšanju učenja stranih jezika, među ostalim korištenjem novih tehnologija, kao ključnom čimbeniku koji omogućuje mobilnost u svrhu učenja.

Tri preporuke odnose se na mobilnost u svrhu učenja za zaposlenike, a preostale četiri bave se priznavanjem uloge odgojno-obrazovnih djelatnika u organiziranju mobilnosti u svrhu učenja; boljom integracijom sektora strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u EU-u; zelenijom mobilnosti u svrhu učenja i ravnomjernijom distribucijom odredišta za mobilnost u svrhu učenja.

Komisija u prijedlogu preporuke Vijeća uzima u obzir preporuke panela građana i građanki i nastoji proširiti mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja na učenike, odgojno-obrazovne djelatnike i osoblje svih dobnih skupina u odgoju i općem obrazovanju, razmjenama mladih, strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, visokom obrazovanju i obrazovanju odraslih te olakšati njihov prelazak na tržište rada i profesionalnu mobilnost. U prijedlogu se ujedno posebno vodi računa o uključivoj mobilnosti. On je stoga dobro usklađen s preporukama građana i građanki, a posebno s onima za proširenje mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja na osobe svih dobnih skupina i socioekonomskih položaja, promicanje nediskriminacije i pružanje prilagođene financijske potpore. Mogućnosti za mobilnost u svrhu

učenja za te skupine i posebne mjere uključivanja za osobe s manje mogućnosti već su dostupne u okviru programa Erasmus+, no, Komisija u tom prijedlogu svim učenicima nastoji ponuditi još više mogućnosti unutar širokog spektra prekograničnih sustava mobilnosti u svrhu učenja.

Komisija u prijedlogu naglašava i važnost promicanja učenja stranih jezika na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja da bi se omogućilo korištenje mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja. Na taj način uzima u obzir preporuku panela građana i građanki o višejezičnom životu u Europi.

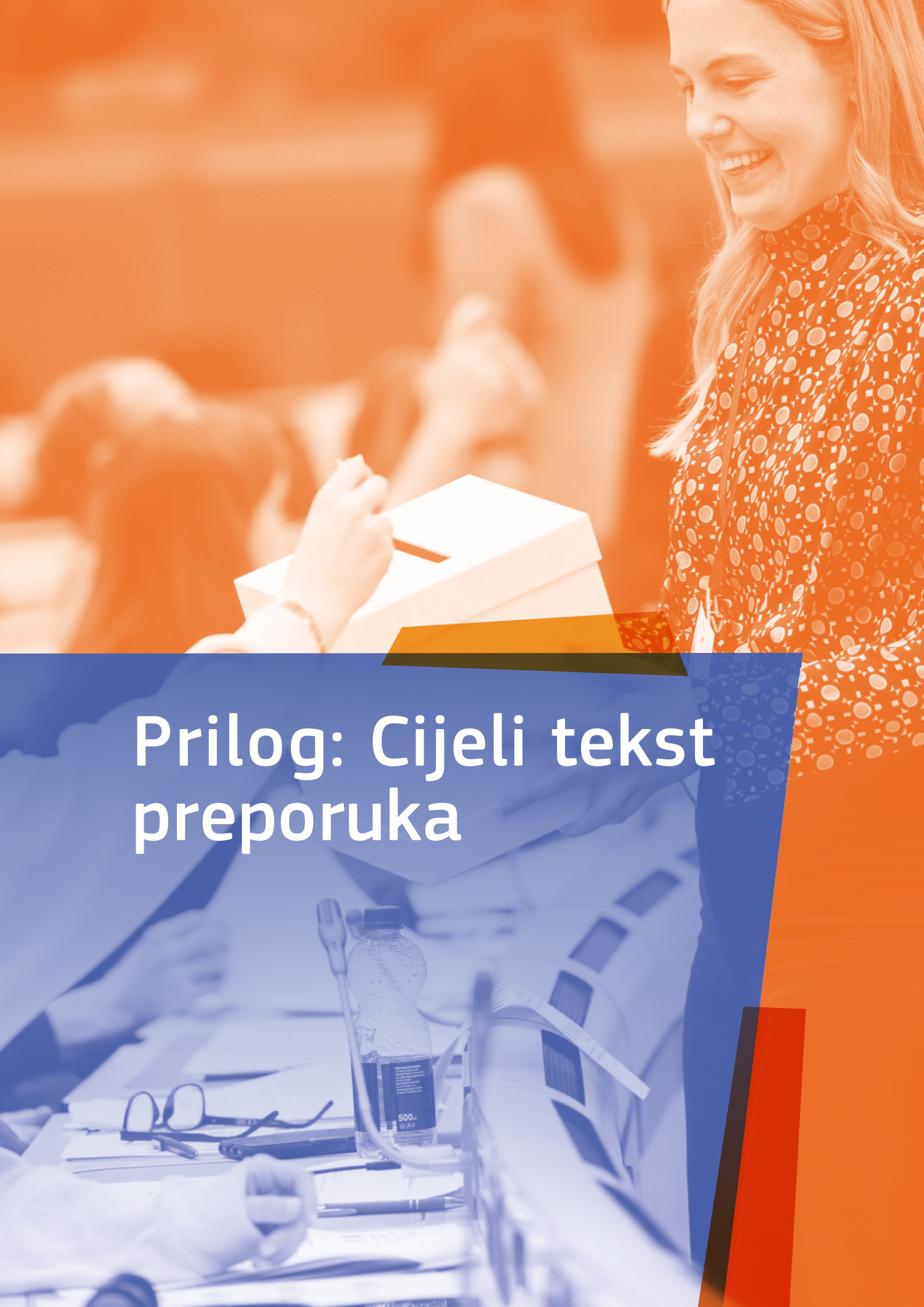
Komisija želi ukazati i na važnost davanja ciljanih i pravodobnih informacija prema preporuci građana i građanki, među ostalim poticanjem država članica da uvedu promotore za mobilnost u svrhu učenja. Prijedlog je stoga dobro usklađen s preporukama građana i građanki o informacijskim centrima i uslugama, ambasadorima za mobilniju Europu i mentorima koji će ljude dočekati u zemlji odredišta.

U skladu s preporukom panela da se prizna uloga odgojno-obrazovnih djelatnika u mobilnosti u svrhu učenja Komisija namjerava promicati i nagrađivati rad osoba koje priprema i provodi projekte mobilnosti u svrhu učenja. Jedan je od ciljeva prijedloga i da mobilnost u svrhu učenja postane ekološki održivija, među ostalim tako da se države članice potiče da putovanje održivijim prijevoznim sredstvima od i do odredišta mobilnosti u svrhu učenja i tijekom razdoblja mobil-

nosti učine sastavnim dijelom iskustva mobilnosti u svrhu učenja.

Neke od preporuka panela djelomično se već provode u okviru programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. i drugih programa EU-a. Na primjer, kad je riječ o preporuci o omogućivanju mobilnosti u svrhu učenja za obitelji, neke nacionalne agencije za program Erasmus+ studentima s djecom daju dodatke uz individualnu financijsku potporu. Mrežna jezična potpora dostupna je svim sudionicima mobilnosti u okviru programa Erasmus+ i Europske snage solidarnosti. Inicijativa „Aim, Learn, Master, Achieve” (ALMA), koju financira Europski socijalni fond plus, mladima u nepovoljnom položaju u dobi od 18 do 29 godina omogućuje iskustvo rada uz nadzor u drugoj državi članici EU-a.

Komisija planira događanje na kojem će sudionicima panela prenijeti povratne informacije o njihovim preporukama sa sastanka na visokoj razini o obrazovanju 30. studenoga.

The image features a woman with blonde hair, wearing a black top with a white polka-dot pattern, smiling as she holds a white rectangular box. The background is a blurred scene of a meeting or conference, with other people seated at tables. The image is overlaid with a large blue and orange geometric shape. The text 'Prilog: Cijeli tekst preporuka' is written in white on the blue part of the overlay.

Prilog: Cijeli tekst preporuka

1. PREPORUKA

Jezik sporazumijevanja (lingua franca) kao sredstvo za mobilnost u svrhu učenja

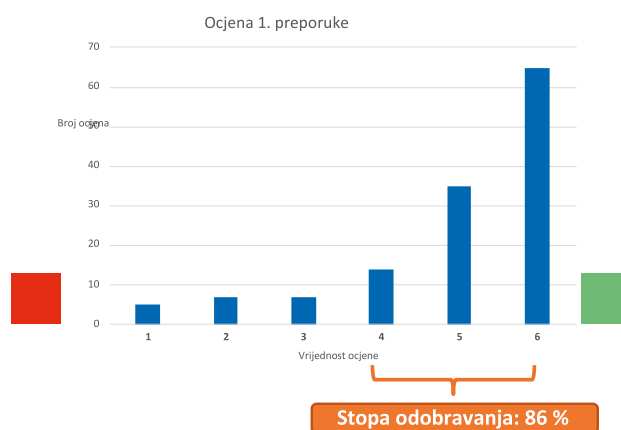
Kao jezik sporazumijevanja u EU-u proširio se engleski. On je jednostavno i uobičajeno sredstvo komunikacije. EU bi stoga trebao preporučiti da se u državama članicama engleski poučava kao prvi strani jezik te ih potaknuti da uspostave, subvencioniraju i financiraju programe za one koji ga žele učiti. Te bi programe trebalo podupirati i u školama, ali i izvan škola. Trebalo bi nuditi povoljne izvanškolske tečajeve engleskog jezika namijenjene osobama svih dobnih skupina. Program treba imati dobru promidžbu i motivirati ljude na učenje engleskoga.

Obrazloženje

Zajednički jezik sporazumijevanja olakšava komunikaciju među narodima i kulturama. To nije u raskoraku s idejom višejezične Europe. Engleski se lako uči i već je široko rasprostranjen, osobito među mladima.

1. PREPORUKA

JEZIK SPORAZUMIJEVANJA (*LINGUA FRANCA*) KAO SREDSTVO ZA MOBILNOST U SVRHU UČENJA

2. PREPORUKA

Višejezičan život u Europi

EU se odlikuje brojnim jezicima koji se u njemu govore. Učenje jezika širi vidike, stoga preporučujemo da se podupiru višenacionalni i višejezični projekti. Ne samo u školama nego i izvan njih. To se može provesti tako što će se podupirati razmjene, posebno nastavnika i pripravnika. Ljude treba poticati na mobilnost u svrhu učenja. Takvi projekti trebaju biti usmjereni na sudionike razmjene, osobito na nastavnike i pripravnike koji imaju koristi od mobilnosti u svrhu učenja. Jedan je od načina da se ljude motivira za učenje jezika dodjela financijskih sredstava EU-a. Potrebno je bolje informirati javnost o postojećim i mogućim projektima te ih bolje oglašavati.

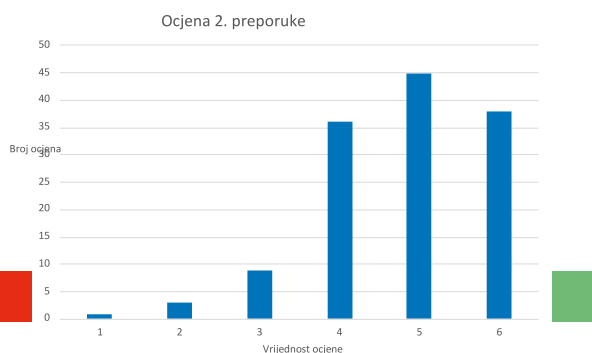
Obrazloženje

Nastavnici bi trebali moći proširiti svoje vidike sudjelujući u mobilnosti u svrhu učenja i podijeliti iskustvo s drugima kad se vrate u svoje škole. Sudjelovanje u mobilnosti u svrhu učenja stvara čvrst temelj za učenje jezika. Znanje više jezika olakšava upoznavanje zemalja i kultura i povećava vjerojatnost da sudionici dožive raznolikost Europe. Povoljni i lako dostupni programi mogu pomoći osobama svih dobni skupina da nauče više jezika i motivirati ih na učenje.

2. PREPORUKA

VIŠEJEZIČAN ŽIVOT U EUROPI

Intenzitet
potpore
4,8

Stopa odobravanja: 90 %

3. PREPORUKA

Proširenje postojećih programa mobilnosti u svrhu učenja za osobe svih dobnih skupina i socioekonomskih slojeva

Preporučujemo da EU osigura okvir za programe mobilnosti u svrhu učenja koji obuhvaća osobe svih dobnih skupina. Taj okvir može obuhvaćati osobe ili skupine koje zanima mobilnost u svrhu učenja, ali nisu dio službene institucije. To, na primjer, mogu biti nezaposlene osobe, osobe koje traže posao ili osobe nižeg socioekonomskog položaja. Međutim, okvir ne bi trebao biti ograničen na te skupine.

Postojeće programe, na primjer Europske snage solidarnosti ili inicijativu DiscoverEU, trebalo bi proširiti na osobe svih dobnih skupina i promicati na platformi. Za sudionike mobilnosti u svrhu učenja najbolje bi bilo da borave u privatnom smještaju. Tako će troškovi ostati niski, a postići će se veća povezanost i bolje razumijevanje stranih kultura i jezika. Svi bi se građani EU-a trebali moći prijaviti za taj program. Trebali bi se moći prijaviti na pojedinačnoj osnovi i jasno navesti svoje ciljeve učenja.

Obrazloženje

Na taj se način u svim slojevima društva jača europski identitet i bolje prihvaćaju zajedničke norme i vrijednosti. Pogotovo bi osobe koje zbog svojeg podrijetla nisu baš imale potporu obitelji ili društva mogle sudjelovanjem u proširenom programu doživjeti međukulturnu bliskost i bolje međukulturno razumijevanje.

3. PREPORUKA

PROŠIRENJE POSTOJEĆIH PROGRAMA
MOBILNOSTI U SVRHU UČENJA ZA OSOBE
SVIH DOBNIH SKUPINA I
SOCIOEKONOMSKIH SLOJEVA

Intenzitet
potpore
4,8

4. PREPORUKA

Promicanje bolje integracije sektora strukovnog osposobljavanja u EU-u

Preporučujemo da Europska unija stvori bolji sustav poticaja za dionike u sektoru strukovnog osposobljavanja radi njihova upućivanja u mogućnosti koje postoje i u to kako im se može pristupiti. Ti su dionici strukovne škole, stažisti, udruge obrtnika i sektorska tijela, kao što su nacionalne gospodarske i industrijske komore.

Radi uspostave boljeg sustava poticaja postojeći centri strukovne izvrsnosti trebali bi biti vidljiviji i više promicati mobilnost u svrhu učenja. Spomenuti dionici trebali bi stvoriti integriraniju mrežu kako bi se smanjile prepreke pristupu strukovnom osposobljavanju i poboljšala njegova kvaliteta.

Obrazloženje

Htjeli bismo poboljšati kvalitetu europskog strukovnog osposobljavanja, osobito u ključnim prioritetnim područjima, kao što su zelena transformacija, IT sigurnost, komunalne usluge i zdravstvena zaštita. Nadalje, uspostavljanjem fiksne i praktičnije mreže i mala bi poduzeća imala bolji pristup mobilnosti u svrhu učenja. Osim toga, time bi se očuvala kvaliteta strukovnog osposobljavanja. Štoviše, provedbom ove preporuke podigla bi se opća razina skupa vještina u EU-u i stvorio bi se određeni oblik priljeva mozgova u državama članicama.

4. PREPORUKA

PROMICANJE BOLJE INTEGRACIJE SEKTORA STRUKOVNOG OSPOSOBLJAVANJA U EU-u

Intenzitet
potpore
4,8

5. Preporuka

Omogućivanje mobilnosti u svrhu učenja za obitelji

Preporučujemo da EU uspostavi pokusni program za međugeneracijsku mobilnost u svrhu učenja kojim se nekolicini članova obitelji omogućuje zajedničko sudjelovanje u mobilnosti, pri čemu se uzimaju u obzir različiti oblici obitelji.

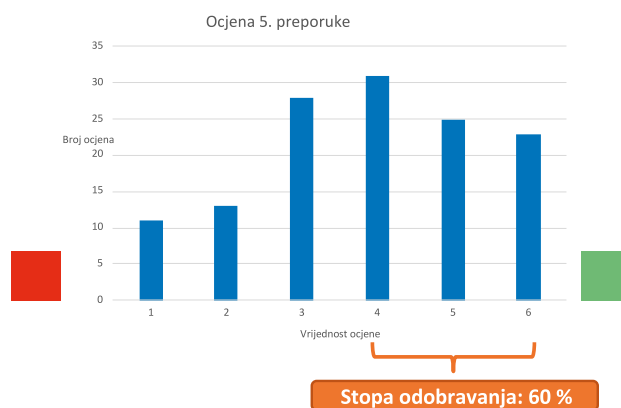
Preporučujemo da se novi pilot-projekt po mogućnosti pokrene u okviru postojećeg programa, u kojem će se uzeti u obzir osobe s djecom. Pokusni projekt trebalo bi ocijeniti u skladu s njegovom troškovnom učinkovitošću kako bi se odlučilo je li ga potrebno proširiti.

Obrazloženje

Tom se mjerom potiče međugeneracijski dijalog u EU-u kao dio njegovih programa mobilnosti. Osim toga, olakšava se pristup mobilnosti osobama s malom djecom. Ovo rješenje pruža mogućnost uključivanja školske djece i roditelja u mobilnost: djeca bi mogla pohađati školu, a roditelji sudjelovati u obrazovanju odraslih.

5. PREPORUKA

OMOGUĆIVANJE MOBILNOSTI U SVRHU UČENJA ZA OBITELJI

6. PREPORUKA

Program EU-a za promicanje hibridnih modela mobilnosti u svrhu učenja za zaposlenike

Preporučujemo razvoj programa EU-a za promicanje hibridnih modela mobilnosti u svrhu učenja za zaposlenike.

Zaposlenici mogu u okviru programa pohađati tečajeve iz raznih područja. Tečajeve programa trebalo bi dovršiti u roku od najviše šest mjeseci. Tečajevi mogu biti izravno povezani s jezikom, ali i s temama koje se odnose na zanimanja zaposlenika. Na takvim tečajevima zaposlenici mogu postići višu razinu stručnosti u odabranom zanimanju i steći praktična iskustva. Zaposlenici mogu jedan dio osposobljavanja završiti na internetu, a drugi u inozemstvu. Kako bi to ostvarili, odlaze u obrazovne ustanove u inozemstvo, npr. sveučilišta, više škole ili centre za strukovno osposobljavanje (ovisno o tome koje ustanove postoje u kojoj zemlji). Poslodavac mora zaposleniku dati dopust dok boravi u inozemstvu i za određeno vrijeme tijekom internetskog tečaja. Zaposleniku mora biti osiguran posao kad se vrati, ali poslodavac mu za to vrijeme ne mora isplaćivati plaću. Umjesto toga, troškovi života u inozemstvu moraju se pokriti sredstvima EU-a. To treba obuhvaćati i zdravstveno i socijalno osiguranje.

Obrazloženje

Kad zaposlenici stječu iskustvo u inozemstvu, svi su na dobitku: zaposlenik dobiva mogućnost osobnog i profesionalnog razvoja, a poslodavac visokokvalificiranog zaposlenika kad se vrati. Osim toga, zaposlenici svojim inozemnim iskustvom koriste poduzećima tako što prenose svoje znanje kolegama, npr. u obliku osposobljavanja.

Ključno je nuditi hibridne modele. Često je slučaj da zaposlene osobe ili osobe s djecom mogu ići u inozemstvo samo na ograničeno vrijeme. Potrebna im je fleksibilnost hibridnih modela. Osim toga, poslodavci moraju svoje zaposlenike pustiti na kraće razdoblje na dopust ako mogu dio izobrazbe odraditi na internetu.

Za taj određeni program ne bismo preporučili izravne razmjene zaposlenika među poduzećima EU-a zbog opasnosti od vrbovanja osoblja i odljeva mozgova. Izričito želimo promicati mobilnost u svrhu učenja preko pružatelja obrazovanja, a ne mobilnost radne snage. Međutim, razmjene među poduzećima mogu biti dragocjene u nekim industrijama i mogu se olakšati drugim programima mobilnosti u svrhu učenja.

6. PREPORUKA

PROGRAM EU-a ZA PROMICANJE
HIBRIDNIH MODELA MOBILNOSTI U
SVRHU UČENJA ZA ZAPOSLENIKE

Intenzitet
potpore
4,8

7. preporuka

Poboljšanje učenja jezika novim tehnologijama

Europska komisija trebala bi ulagati u korištenje tehnoloških alata (UI) u okviru mobilnosti u svrhu učenja kako bi se nadogradilo učenje jezika. EU bi trebao ulagati u digitalne tehnologije kako bi se uz učenje na licu mjesta poduprla i mobilnost u svrhu učenja. Ta se preporuka odnosi na pripremu za mobilnost u svrhu učenja i na razdoblje mobilnosti.

Tehnološki alati trebali bi biti besplatni. Nove tehnologije trebale bi se ponajprije koristiti u ranim fazama učenja jezika. Nove tehnologije trebale bi se koristiti tako da dopiru do svih građana koji sudjeluju u mobilnosti u svrhu učenja (npr. do studenata, umirovljenika...).

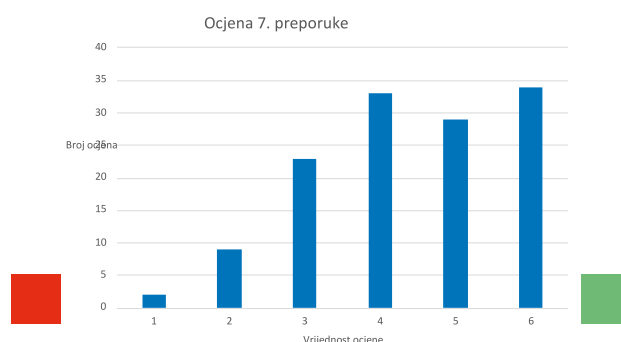
Europska komisija trebala bi nadograditi postojeću platformu EU Academy aplikacijom koja bi uzela u obzir najnovija saznanja u području UI-ja. Konkretna primjena UI-ja mogu biti učenje, ponavljanje vokabulara, simultano tumačenje i omogućivanje komunikacije među korisnicima u aplikaciji.

Obrazloženje

The European Commission should take advantage of the latest technologies to improve language learning in learning mobility. AI systems can analyse learning success and develop personalised learning programmes based on needs and skills more quickly.

7. PREPORUKA

POBOLJŠANJE UČENJA JEZIKA NOVIM TEHNOLOGIJAMA

Stopa odobravanja: 74 %

Recommendation 8**Oglašavanje i promicanje jezičnih programa**

Europska komisija trebala bi intenzivnije oglašavati svoje postojeće jezične programe i promicati one na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Ciljanu skupinu čine svi koji bi htjeli sudjelovati u programima mobilnosti u svrhu učenja i iskoristiti postojeće jezične programe u svojoj domovini i zemljama domaćinima na nacionalnoj i regionalnoj razini.

I. Prije boravka:

EU bi trebao oglašavati svoje jezične programe slanjem ponuda e-poštom, ciljanim marketingom na društvenim mrežama i odnosima s javnošću.

Trebalo bi razviti program mentorstva. Dodijeljeni mentor trebao bi objasniti kako poboljšati jezične vještine prije boravka u inozemstvu radi mobilnosti u svrhu učenja.

Trebalo bi razviti i program ambasadora s osobama koje su već sudjelovale u mobilnosti u svrhu učenja. Ambasadori će informirati druge i promicati mobilnost u svrhu učenja u školama, na sveučilištima i u poduzećima te prenositi svoja iskustva učenja jezika.

II. Za vrijeme boravka:

Mentor će pružiti lokalnu potporu pri dolasku na odredište. Program mentorstva služiti će, među ostalim, kao kulturna i jezična pomoć sudionicima mobilnosti u svrhu učenja.

Obrazloženje

Prema statističkim podacima (Flashbarometer, 2020.) učenje jezika jedna je od glavnih prepreka za sudjelovanje u programima mobilnosti u svrhu učenja.

8. PREPORUKA**OGLAŠAVANJE I PROMICANJE JEZIČNIH PROGRAMA**

Intenzitet
potpore
4,9

9. Preporuka

Uvođenje i prilagodba informacijskih centara i usluga u okviru programa Erasmus+

Smatramo da su pristupačnost i usklađenost informacija o programu Erasmus+ ključni. Predlažemo da se proporcionalnim povećanjem i prenamjenom proračuna programa Erasmus+ i Erasmus za mobilnost odraslih postojeće infrastrukture specifične za države članice iskoriste za osnivanje ureda za Erasmus+. Mislimo na nacionalne i lokalne infrastrukture specifične za ciljanu populaciju: nezaposleno stanovništvo, zaposleno stanovništvo, mladi. U prvom su nam planu odrasli koji će sudjelovati u programima učenja (zavodi za zapošljavanje, pošta, sportski klubovi, socijalni programi, lokalne udruge, centri za osobe sa smanjenom pokretljivošću za odrasle itd.). Koordinacija tih ureda počivala bi na nacionalnoj referentnoj strukturi pod okriljem europskog tijela koja bi bila referentna točka za širenje informacija lokalnim uredima o ponuđenim uslugama. Preporučujemo da se ti lokalni uredi promiču strukturiranom europskom komunikacijom na razini lokalnih ureda kojom će se skrenuti pozornost javnosti na postojanje tih ureda i usluga, uzimajući u obzir sve komunikacijske kanale.

Obrazloženje

S obzirom na raznolikost europskih programa (Eurodesk, Europe Direct itd.) pristupačnost i usklađenost informacija o programu Erasmus+ čine nam se presudnima. Ti lokalni uredi (u koordinaciji s nacionalnim okvirom) mogu nuditi niz usluga:

- povezivanje s mrežom ljudi dostupnih u zemlji domaćinu radi pružanja kontaktne točke od trenutka dolaska (jezična podrška, administrativne informacije, savjeti o prijevozu, smještaju, zdravstvenoj zaštiti, psihološkoj potpori itd.) i za vrijeme cijelog boravka u skladu s posebnim potrebama sudionika mobilnosti
- posebna pozornost posvećena smještaju: zajednička lokalna baza podataka s informacijama o dostupnom, povoljnom i preporučenom smještaju koji mora biti pristupačan svima, uključujući osobe s invaliditetom
- posebna financijska potpora povezana s posebnim potrebama osobe koja se seli: zdravstvena zaštita (psihološka i fizička pomoć), pomoć u skrbi za djecu i prijevoz
- sustav jezične podrške prije i tijekom razmjene
- izrada platforme za podršku i informiranje o pristupačnosti smještaja i prijevoza osobama s posebnim potrebama kako bi dobile smjernice i savjete tijekom cijelog boravka.

9. PREPORUKA

UVOĐENJE I PRILAGODBA
INFORMACIJSKIH CENTARA I USLUGA U
OKVIRU PROGRAMA ERASMUS+

10. Preporuka

Osiguravanje prilagođene financijske potpore za sve sudionike mobilnosti u svrhu učenja

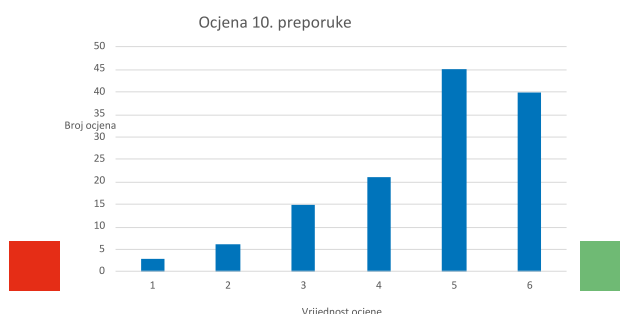
Preporučujemo povećanje ukupnog proračuna kojim će se omogućiti uključivija i veća raspodjela resursa sudionicima mobilnosti u svrhu učenja (uključujući studente, stažiste, zaposlenike i radnike, ali i društva i manja poduzeća). Svima bi trebalo ponuditi mogućnost primanja financijske potpore, a iznos bi trebao ovisiti o socioekonomskim čimbenicima: troškovima života u zemljama domaćinima, financijskim mogućnostima sudionika i posebnim potrebama zbog tjelesnih invaliditeta i bolesti. To bi trebalo ostvariti razvojem zajedničkih europskih kriterija u kojima će se uzimati u obzir individualni položaj i socioekonomske potrebe osoba koje se prijavljuju na mobilnost u svrhu učenja (bez razmatranja ocjena). Nadalje, sudionici će primati financijsku potporu tijekom cijelog procesa. Tim povećanim proračunom ujedno želimo potaknuti razmjene zaposlenika među poduzećima na temelju financijskih potreba zaposlenika i u skladu s veličinom poduzeća. Osoblje koje procjenjuje sudionike mobilnosti u svrhu učenja trebalo bi financijski nagraditi za njihov rad.

Obrazloženje

Time će sustav mobilnosti u svrhu obrazovanja postati ravnopravniji, uključiviji i pristupačniji svim stanovnicima Europske unije iz svih društvenih slojeva koji žele sudjelovati u mobilnosti u svrhu učenja te će se ukloniti sve glavne financijske prepreke sudjelovanju.

10. PREPORUKA

OSIGURAVANJE PRILAGOĐENE FINANCIJSKE POTPORE ZA SVE SUDIONIKE MOBILNOSTI U SVRHU UČENJA

Stopa odobravanja: 82 %

11. Preporuka

Ambasadori za mobilniju Europu

Preporučujemo izradu programa ambasadora u svim zemljama EU-a. Ambasadori će biti zaduženi za predstavljanje i promicanje postojećih programa mobilnosti u svrhu učenja. Promicat će mobilnost u inozemstvu za sve ciljane skupine (djecu, učenike, studente i druge polaznike obrazovnih programa, radnike, starije osobe) i za sve vrste organizacija (škole, sveučilišta, poduzeća, udruge itd.). Bit će zaposleni na puno radno vrijeme i plaćat će ih nacionalne agencije programa Erasmus. Proračun tih agencija preraspodijelit će se kako bi se dao prioritet radu ambasadora. Proračun će se prilagoditi potrebama zemlje (broju stanovnika, broju osoba koje su već korisnici programa mobilnosti itd.).

Ambasador će već imati iskustvo s mobilnošću koje može podijeliti. Ambasadori trebaju biti osobe bez predrasuda s dobrim komunikacijskim vještinama. Oni bi trebali voditi računa o raznolikosti profila ljudi koji mogu putovati u inozemstvo kako bi se svaka skupina mogla s njima poistovjetiti.

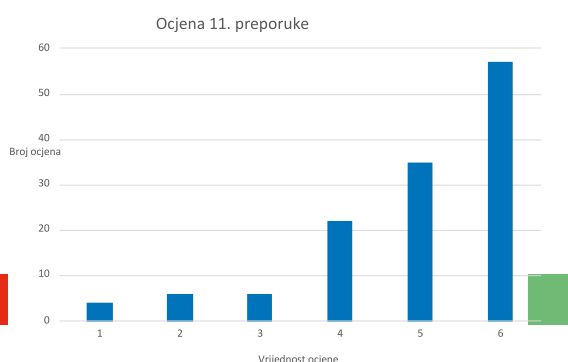
Osoba može dugo biti ambasador. Međutim, potiče se redovito angažiranje novih osoba koje imaju recentnija iskustva mobilnosti u svrhu učenja. Program ambasadora zorno će se predstaviti javnosti (društvene mreže, promidžbene kampanje itd.).

Obrazloženje

U mnogim europskim zemljama ljudi nisu ni svjesni ponuđenih mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja. Ljudi su često nesigurni. Boje se steći nova iskustva u inozemstvu. Važno je potaknuti znatiželju i odagnati strah od odlaska u inozemstvo. Program Erasmus+ izrazito je usmjeren na određene skupine kao što su studenti. Studenti dobro razumiju kako funkcionira Erasmus+, ali ostale skupine (polaznici programa izvan visokog obrazovanja) pomalo su isključene kad je riječ o mogućnostima za mobilnost u svrhu učenja. Dostupno je mnoštvo informacija, ali ne dopiru do građana. Ambasadori bi mogli pomoći upoznati ljude s postojećim mogućnostima. Mnogo je lakše kad imate nekoga s kim možete izravno razgovarati, tko će vas ohrabriti i odgovoriti na vaša pitanja, nego kad morate pročitati dokument.

11. PREPORUKA

AMBASADORI ZA MOBILNIJU EUROPU

Stopa odobravanja: 88 %

12. Preporuka

Mentori za bolju dobrodošlicu u zemlju odredišta

Preporučujemo da se osobama izrazi dobrodošlica u zemlji odredišta programa mobilnosti i da njihovu integraciju olakša mreža supervizora. Supervizor je osoba iz zemlje odredišta koja je upoznata s nacionalnom kulturom i želi pomoći novom sudioniku tijekom njegova boravka. Supervizor će biti zadužen za pružanje podrške osobi prije odlaska u zemlju odredišta (informiranje o smještaju, prijevozu, administrativnim postupcima itd.). Pomoći će novom sudioniku tijekom boravka, posebno oko lokalnih postupaka. Supervizor će joj ujedno pomoći obogatiti društveni život u zemlji. Radit će volonterski, ali nadoknadit će im se određeni troškovi. Mreže koje pomažu s integracijom već postoje (ESN, Erasmus Mundus, Europeers itd.), ali samo za studente. Predlažemo njihovo jačanje, grupiranje i proširivanje na druge skupine (djecu, radnike, starije osobe, polaznike obrazovnih programa...). Izrada platforme mogla bi olakšati komunikaciju supervizora i novih sudionika.

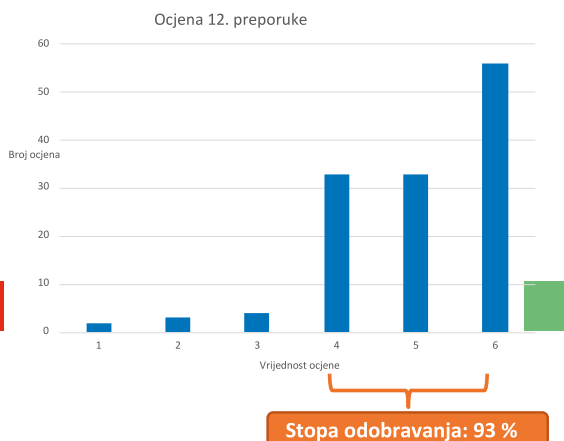
Obrazloženje

Ljudi se mogu osjećati usamljeno tijekom trajanja razmjene. Supervizori mogu pomoći da se osjećaju sigurnije i ugodnije. Bilo bi vrlo korisno kad bi svi dobili informacije prije nego što odu u inozemstvo jer bi im to moglo smanjiti strah. Osobe bi imale sve informacije o zemlji odredišta i znale bi da će ih netko dočekati kad stignu. To bi moglo umiriti osobe koje odlaze u inozemstvo i njihovu obitelj, posebno njihove roditelje. Supervizori bi bili posebno važni za osobe koje sudjeluju u mobilnosti u svrhu učenja u neakademske ustanove ili u ruralnim područjima.

12. PREPORUKA

MENTORI ZA BOLJU DOBRODOŠLICU U ZEMLJE ODREDIŠTA

Intenzitet
potpore
5,0

13. Preporuka

Za zeleniju mobilnost u svrhu učenja!

Preporučujemo da se svim sudionicima mobilnosti u svrhu učenja ponude poticaji za jeftiniji pristup zelenom prijevozu (na putu u zemlju domaćina i za vrijeme boravka u njoj). To bi sudionicima ujedno omogućilo jeftiniji ekološki prihvatljiv način života u zemljama odredišta u vidu ekološki prihvatljivih mogućnosti putovanja na posao, boravka u ekološki prihvatljivim hotelima itd. Europska komisija mora sudionicima prije nego što otputuju u zemlju odredišta prikladno priopćiti te ekološki prihvatljive mogućnosti.

Obrazloženje

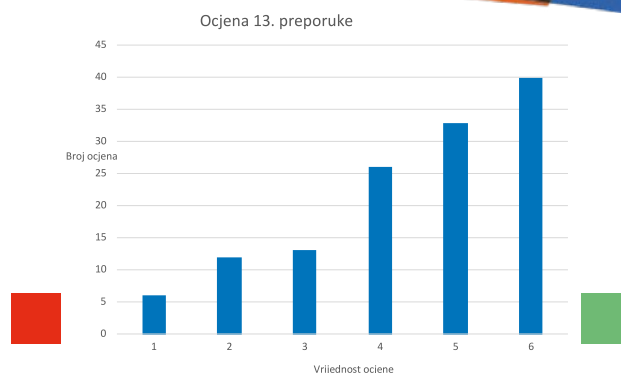
Sudionike mobilnosti u svrhu učenja potrebno je pri odlasku u drugu zemlju, ali i tijekom boravka u njoj, ekonomskim poticajima ponukati na korištenje zelenih prijevoznih sredstava.

13. PREPORUKA

ZA ZELENIJU MOBILNOST U SVRHU UČENJA!

Intenzitet
potpore

4,5

Stopa odobravanja: 76 %

14. Preporuka

Priznavanje uloge odgojno-obrazovnih djelatnika u mobilnosti u svrhu učenja!

Preporučujemo da se odgojno-obrazovni djelatnici koji podupiru studente u programima mobilnosti u svrhu učenja službeno priznaju kao „međunarodni koordinatori”. Trebaju dobiti naknadu za dodatno radno opterećenje i potrošeno vrijeme. Trebalo bi ih se moći lako prepoznati u njihovoj obrazovnoj ustanovi te bi trebali proći osposobljavanje i dobiti certifikat. Tako bi ih trebalo potaknuti da savjetuju studente i pomažu im u programima mobilnosti u svrhu učenja i oko administrativnih postupaka dok im istodobno prenose europske vrijednosti i europsku viziju. Ti bi „međunarodni koordinatori” trebali biti pouzdani. Trebali bi cijele godine organizirati aktivnosti kojima se promiče mobilnost u svrhu učenja.

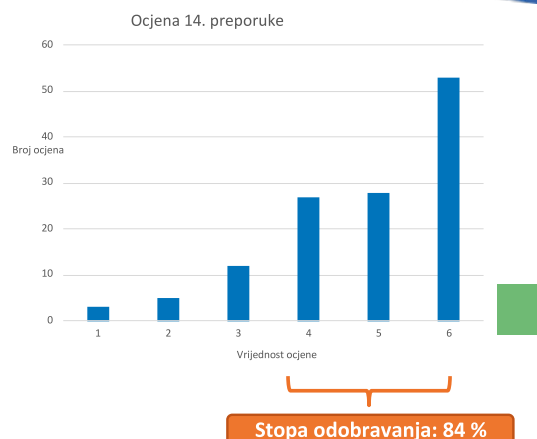
Obrazloženje

Odgojno-obrazovne djelatnike treba cijeniti i odati im priznanje zato što odrađuju dodatni posao te daju bolje i pristupačnije informacije i smjernice o dostupnim mogućnostima.

14. PREPORUKA

PRIZNAVANJE ULOGE ODGOJNO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA U MOBILNOSTI U SVRHU UČENJA

Intenzitet
potpore
4,8

15. PREPORUKA

Financijska potpora za profesionalni razvoj zaposlenika

Preporučujemo da EU osigura financijske poticaje za:

- mala i srednja poduzeća koja žele slati svoje zaposlenike u inozemstvo kako bi sudjelovali u tečajevima osposobljavanja i prenijeli naučeno kolegama i partnerima u domovini
- radnike (nezaposlene ili u situaciji nesigurnog zaposlenja) koji sudjeluju u mobilnosti u svrhu osposobljavanja u poduzeću domaćinu kako bi unaprijedili svoje vještine i ostvarili napredak u svojoj karijeri. Poduzeće domaćin dobiva i službeni europski logotip za svoje internetske stranice.

Financijska potpora pokrila bi fiksne troškove radnika (smještaj, prijevoz itd.). EU, poduzeća, radnik ili zavod za zapošljavanje mogu sufinancirati razmjenu u svrhu učenja kako bi je radnik ili poduzeće ozbiljno shvatili. Razina sufinanciranja ovisi o vrsti mobilnosti u svrhu učenja i korisnicima. Te razmjene u svrhu učenja odvijaju se i između privatnog (npr. nevladine udruge, društva, organizacije) i javnog sektora (ustanove, EU itd.) te između ostalih vrsta područja rada. Sindikati i radničke udruge mogu poduprijeti razvoj tih programa.

Obrazloženje

Tako bilo koje poduzeće, neovisno o ekonomskim mogućnostima, može poslati radnike da sudjeluju u programima razmjene radi poboljšanja njihovih vještina. Osim toga, bilo koje poduzeće koje to želi može biti domaćin radniku i pri tome ne mora snositi troškove njegove plaće ili njegov boravka.

15. PREPORUKA

FINANCIJSKA POTPORA ZA PROFESIONALNI RAZVOJ ZAPOSLENIKA

16. Preporuka

Informacije o mobilnosti radnika u Europi

Preporučujemo da EU izradi i vodi informacijsku platformu posvećenu mogućnostima za mobilnost u svrhu učenja za radnike u svim sektorima (privatni, javni itd.). Cilj je platforme, koja bi svima trebala biti dostupna, povezivanje poduzeća i radnika. Svaki sudionik registrira svoj portfelj: poduzeća koja žele biti domaćini navode informacije o tome što nude, a radnici iznose svoje doprinose i ciljeve za učenje. Platforma će sadržavati i informacije o različitim vrstama dostupnih financiranja i poveznice na druge srodne stranice. Radnici koji su sudjelovali u programu mobilnosti u svrhu učenja trebali bi podijeliti svoja iskustva u obliku izvješća. Platforma bi doprinijela boljoj koordinaciji razmjene radnika i jednostavnijem i usklađenijem upravljanju administrativnim postupcima.

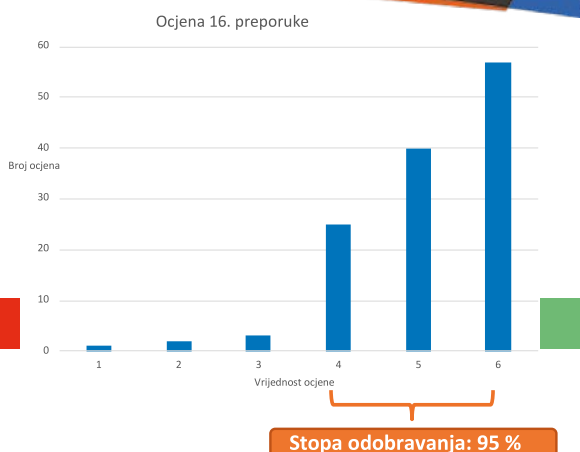
Obrazloženje

Platforma bi poslodavcima omogućila razmjenu informacija o mogućnostima i načinima za provedbu tih razmjena. Osim toga, bila bi zajedničko mjesto na kojem bi zaposlenici vidjeli koje su mogućnosti za mobilnost u svrhu učenja dostupne na tržištu.

16. PREPORUKA

INFORMACIJE O MOBILNOSTI RADNIKA U EUROPI

Intenzitet
potpore
5,1

17. Preporuka

Ciljane informativne kampanje o mobilnosti u svrhu učenja

Preporučujemo manje, ciljane informativne kampanje za dvije ciljne skupine: a) tinejdžere/studente i b) odrasle (stručnjake, radnike itd.). Svaka skupina treba poseban pristup. Prije svega možemo angažirati ambasadore koji su već sudjelovali u mobilnosti u svrhu učenja da svoje uspješno iskustvo prenesu tinejdžerima i odraslima/stručnjacima. Ta bi mjera mogla biti učinkovita i za skupine kao što su starije osobe i sl., a ambasadori bi mogli biti za informacijskim pultovima u gradskim vijećnicama te posjećivati škole i druga mjesta. Trebalo bi angažirati osobu specijaliziranu za tehnička i praktična pitanja o mobilnosti u svrhu učenja. Do studenata i mladih može se pak doprijeti putem društvenih mreža kao hibridnog i kreativnog načina informiranja (korištenjem ključnih riječi uz objave, dijeljenjem informacija na internetu itd.), ali i distribucijom tiskanih informativnih materijala o mobilnosti u svrhu učenja. Ta bi vrsta kampanje mogla dovesti do veće cirkulacije informacija i s vremenom potaknuti sve više ljudi na sudjelovanje.

Obrazloženje

Zbog nedostatka znanja o mobilnosti u svrhu učenja građani premalo u njoj sudjeluju. Kad budu imali bolji pristup informacijama, sudjelovat će ih više.

17. PREPORUKA

CILJANE INFORMATIVNE KAMPANJE O MOBILNOSTI U SVRHU UČENJA

18. Preporuka

Mjere i aktivnosti za promicanje nediskriminacije u mobilnosti u svrhu učenja

Uzimamo u obzir razlike između mladih osoba u školama i odraslih na radnim mjestima te se koncentriramo na rješavanje problema u svakom od tih okružja. Brinemo se da u školama i na radnim mjestima nema diskriminacije tinejdžera i stručnjaka kad je riječ o raznim čimbenicima, kao što su dob, rod, zdravlje, seksualna orijentacija, vjeroispovijest itd. U svrhu ostvarenja tog cilja Europska komisija treba dodijeliti sredstva i resurse uključenim stranama: obiteljima domaćinima za tinejdžere te poduzećima i nevladinim udrugama za odrasle. Potrebne su sljedeće aktivnosti: obitelji domaćini i poduzeća trebaju biti spremni na ono što podrazumijeva biti nekoje domaćin, a trebaju ih osposobiti osobe specijalizirane za međukulturna pitanja (pravobranitelji). To je posebno važno za ranjivije skupine. Te aktivnosti mogu pomoći poboljšati iskustvo mobilnosti i svesti diskriminaciju na najmanju moguću mjeru. Osim toga, obitelji i poduzeća trebala bi dobiti poticaje kako bi im se pružila dodatna podrška.

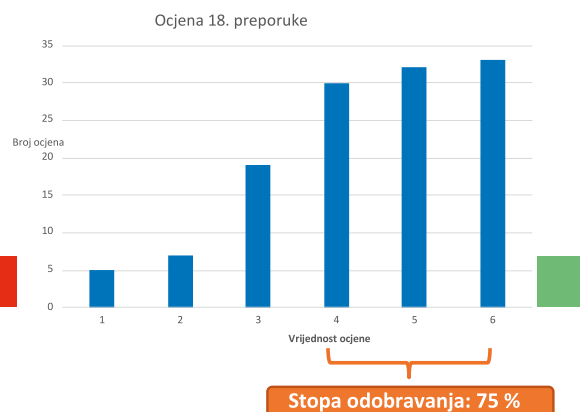
Obrazloženje

Važno je zajamčiti sigurnost i „jedinstvo u različitosti” za studente i odrasle koji sudjeluju u mobilnosti.

18. PREPORUKA

**MJERE I AKTIVNOSTI ZA PROMICANJE
NEDISKRIMINACIJE U MOBILNOSTI U
SVRHU UČENJA**

Intenzitet
potpore
4,4

19. Preporuka

Prevladavanje predrasuda poticanjem ravnomjernije raspodjele studentske stručne prakse u okviru programa Erasmus+

Kako bi se građane potaknulo da pri prijavi za program Erasmus+ razmotre različita odredišta, preporučujemo mjere na dvije razine:

1. Na razini institucija EU-a: preporučujemo da Komisija formuliра načela koja bi institucije koje sudjeluju u programu Erasmus+ trebale uzeti u obzir kad odlučuju o sporazumima o partnerstvu s drugim obrazovnim ustanovama i obnavljaju ih.

Uz to bi Komisija mogla izraditi i internetsku platformu na kojoj bi se prijaviteljima mogla predlagati odredišta koja bi im odgovarala na temelju unesenih interesa, jezika, želja itd. Taj sustav „preporuka” mogao bi povećati raznolikost odredišta poticanjem ljudi da odu na mjesta koja inače ne bi ni razmatrali.

2. Na razini država članica: preporučujemo da države članice poduzmu mjere za povećanje broja osoba koje primaju za sudjelovanje u programu Erasmus+. Države članice mogle bi poticati svoje nacionalne obrazovne ustanove na veću ponudu tečajeva na engleskom jeziku.

Obrazloženje

Ta je preporuka važna najviše iz ova dva razloga:

Ako se određene države članice / odredišta smatraju manje poželjnim, raspoloživa mjesta u programu Erasmus+ mogu biti protraćena. Određene zemlje poput Španjolske imaju previše kandidata, ali bilo bi više slobodnih mjesta za sudjelovanje u programu Erasmus+ kad bi se ljude poticalo na odlazak na različita odredišta.

Drugo, ako ljudi odu na nova mjesta o kojima nisu imali puno informacija ili ako otkriju nove kulture, time se povećava i njihovo razumijevanje drugih kultura, što doprinosi prevladavanju predrasuda itd.

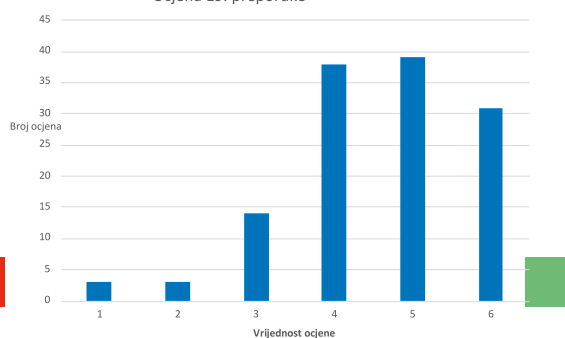
19. PREPORUKA

PREVLADAVANJE PREDRASUDA
POTICANJEM RAVNOMJERNIJE RASPODJELE
STUDENTSKE STRUČNE PRAKSE U OKVIRU
PROGRAMA ERASMUS+

Intenzitet
potpore
4,6

Ocjena 19. preporuke

Stopa odobravanja: 83 %

20. PREPORUKA**Procjena administrativnih prepreka s kojima se susreću zaposlenici i poslodavci i kako ih svladati**

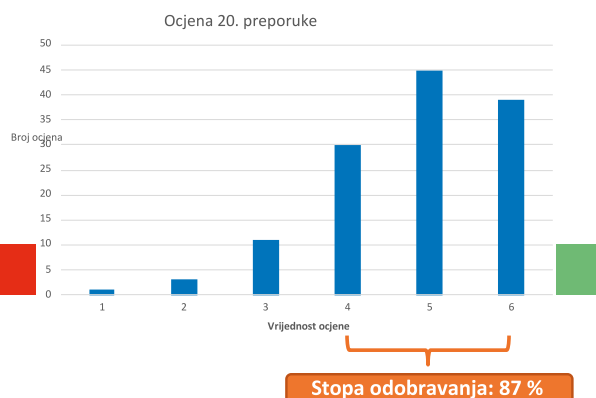
Preporučujemo da Europska komisija procijeni prepreke s kojima se susreću zaposlenici za vrijeme sudjelovanja u programima mobilnosti u svrhu učenja (npr. doprinosi za socijalno osiguranje, mirovine). Komisija bi u svojoj procjeni ujedno trebala razmotriti potrebe i motive poslodavaca koji šalju zaposlenike u inozemstvo. Na temelju ove preporuke Komisija bi mogla predložiti daljnje mjere za svladavanje tih prepreka.

Obrazloženje

Postoji opasnost, posebno za radnike, da neće moći otići u inozemstvo zbog prevelikog broja administrativnih prepreka koje se, na primjer, odnose na socijalno osiguranje ili njihovu mirovinu. Mogu li jednostavno prenijeti te pogodnosti iz jedne države članice u drugu? Građanima treba pružiti podršku pri svladavanju tih administrativnih prepreka. Zbog toga preporučujemo da Europska komisija provede studiju o tim preprekama kako bi ih mogla učinkovito svladati.

20. PREPORUKA

**PROCJENA ADMINISTRATIVNIH PREPREKA S
KOJIMA SE SUSREĆU ZAPOSLENICI I
POSLODAVCI I KAKO IH SVLADATI**

21. Preporuka

Promicanje ciljane komunikacijske strategije za Erasmus+

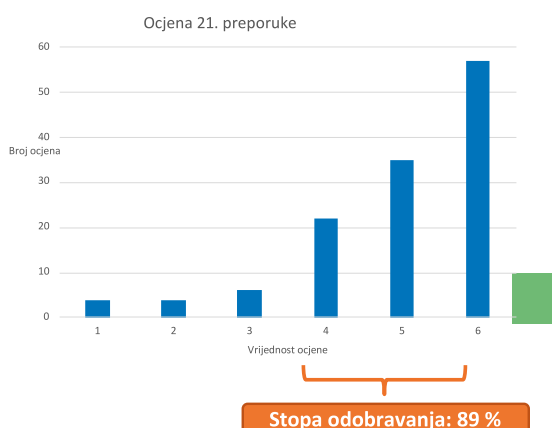
Preporučujemo da se svi građani EU-a upoznaju s programom Erasmus+ u razdoblju od tri godine. To bi se trebalo postići pripremom učinkovite komunikacijske strategije usmjerene na određene skupine koje ne znaju za programe Erasmus+ i Europske snage solidarnosti niti su o njima informirane. Te skupine, među ostalim, mogu biti osobe s invaliditetom, radnici, nezaposleni, financijski ugrožene osobe, osobe koje žive u ruralnim područjima, osobe koje nisu stekle tercijarno obrazovanje i osobe u opasnosti od socijalne isključenosti.

Obrazloženje

Postoje mnoge mogućnosti i programi za mobilnost u svrhu učenja, kao što su Erasmus+ i Europske snage solidarnosti. Osim toga, već su uspostavljena informacijska središta kao što su platforma Erasmus+ i aplikacija Erasmus+. Međutim, te informacije nisu lako dostupne i ne dopiru do svih relevantnih skupina. Stoga preporučujemo da se odredi cilj da se u tri godine dopre do svih građana EU-a organizacijom prilagođenih kampanja za određene ciljane skupine koje možda ne mogu pristupiti trenutačno dostupnim informacijama ili ih iskoristiti.

21. PREPORUKA

PROMICANJE CILJANE KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE ZA ERASMUS+

KONTAKT S EU-om

Osobno

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine centara *Europe Direct*. Adresu najbližeg centra možete pronaći na internetu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Telefonom ili pismenim putem

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696 ili
- putem obrasca: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_hr

TRAŽENJE INFORMACIJA O EU-u

Na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa (european-union.europa.eu).

Publikacije EU-a

Publikacije EU-a možete pregledati ili naručiti preko internetske stranice op.europa.eu/hr/publications. Za više primjeraka besplatnih publikacija obratite se svojoj lokalnoj službi *Europe Direct* ili dokumentacijskom centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Zakonodavstvo EU-a i povezani dokumenti

Za pristup pravnim informacijama iz EU-a, uključujući cjelokupno zakonodavstvo EU-a od 1951. na svim službenim jezičnim verzijama, posjetite internetske stranice EUR-Lexa (eur-lex.europa.eu).

Otvoreni podaci EU-a

Portal data.europa.eu omogućuje pristup otvorenim podatkovnim zbirkama iz institucija, tijela i agencija EU-a. Zbirke se mogu besplatno preuzimati i ponovno uporabiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe. Putem portala moguć je i pristup mnoštvu podatkovnih zbirki iz europskih država.

Ured za publikacije
Europske unije

Print
PDF

ISBN 978-92-68-09225-5
ISBN 978-92-68-09201-9

doi:10.2775/082580
doi: 10.2775/544061

NA-09-23-534-HR-C
NA-09-23-534-HR-N